

Projekt

z dnia 15 lutego 2016 roku
Zatwierdzony przez Zarząd Powiatu Tarnogórskiego

**UCHWAŁA NR
RADY POWIATU TARNOGÓRSKIEGO**

z dnia 2016 r.

w sprawie przyjęcia „Programu promocji zatrudnienia oraz aktywizacji lokalnego rynku pracy na lata 2016-2020”

Na podstawie art. 4 ust. 1 pkt 17 i art. 12 pkt 9c ustawy z dnia 5 czerwca 1998 roku o samorządzie powiatowym (tekst jednolity: Dz. U. z 2015 r. poz. 1445 z późn. zm.¹⁾) w związku z art. 9 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 20 kwietnia 2004 roku o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (tekst jednolity: Dz.U. z 2015 r. poz. 149 z późn. zm.²⁾)

**Rada Powiatu
uchwała:**

§ 1. Przyjmuje się „Program promocji zatrudnienia oraz aktywizacji lokalnego rynku pracy na lata 2016-2020”, stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Zarządowi Powiatu Tarnogórskiego.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

§ 4. Uchwała podlega ogłoszeniu w sposób zwyczajowo przyjęty.

¹⁾Przepisy wprowadzające zmiany opublikowano w: Dz. U. z 2015 r. poz. 1045, 1890

²⁾Przepisy wprowadzające zmiany opublikowano w: Dz. U. z 2015 r. poz. 357, 1066, 1217, 1240, 1268, 1567, 1582, 1607, 1767, 1814, 1830, 2199

**Program promocji zatrudnienia oraz
aktywizacji lokalnego rynku pracy na lata
2016-2020**

Powiatowy Urząd Pracy w Tarnowskich Górach

- listopad 2015 -

Spis treści

Spis treści	2
Wprowadzenie	3
Charakterystyka powiatu	7
Ludność powiatu	9
Ludność powiatu w wieku produkcyjnym	13
Pracujący	17
Przedsiębiorczość	19
Bezrobotni	22
Streszczenie wyników badania rynku pracy w powiecie tarnogórskim	30
Profile pomocy dla osób bezrobotnych i formy aktywizacji	33
Realizacja zadań dotyczących aktywizacji lokalnego rynku pracy	35
Analiza SWOT	36
Cele i zadania Powiatowego Urzędu Pracy w Tarnowskich Górach oraz Samorządu Powiatu Tarnogórskiego	39
Źródła finansowania	46
Monitoring programu	47
Spis rysunków i tabel	48
Wykaz wykorzystanych źródeł	50

Wprowadzenie

Zgodnie z artykułem 9 ust. 1 ustawy z dnia 20 kwietnia 2004r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (Dz. U. z 2015 r. poz. 149 z późn. zm.) do zadań samorządu powiatu należy opracowanie i realizacja programu promocji zatrudnienia i aktywizacji lokalnego rynku pracy. Program Promocji Zatrudnienia oraz Aktywizacji Lokalnego Rynku Pracy określa cele i zadania w zakresie aktywizacji i podtrzymywania zdolności pracy osób bezrobotnych realizowane w oparciu o regionalne programy strategiczne. Program na lata 2016–2020 sporządzony został w oparciu o analizę sytuacji na tarnogórskim rynku pracy w ostatnich latach oraz badanie lokalnego rynku pracy zrealizowane wśród pracodawców i osób bezrobotnych, uwzględniając jednocześnie zapisy i wytyczne znajdujące się w strategicznych dokumentach dotyczących zarówno rynku pracy na szczeblu krajowym, jak i wojewódzkim oraz lokalnym. Przy sporządzaniu Programu uwzględnione zostały priorytety wyszczególnione w ogólnoeuropejskich programach określających politykę zatrudnienia i rozwoju zasobów ludzkich. Program jest spójny z przepisami oraz dokumentami strategicznymi.

Dokumenty strategiczne mające wpływ na treść programu

Strategia Europa 2020 – W ramach Strategii wytyczone są działania na rzecz inteligentnego i zrównoważonego rozwoju sprzyjającego włączeniu społecznemu. W Strategii Europa 2020 jako priorytety wyznaczono:

- rozwój inteligentny, tj. rozwój gospodarki opartej na wiedzy i innowacji;
- rozwój zrównoważony, tj. wspieranie gospodarki efektywnie korzystającej z zasobów bardziej przyjaznej środowisku i bardziej konkurencyjnej;
- rozwój sprzyjający włączeniu społecznemu: wspieranie gospodarki o wysokim poziomie zatrudnienia, zapewniającej spójność społeczną i terytorialną.

W celu osiągnięcia powyższych priorytetów, w Strategii zawarte zostały cele dotyczące polepszenia sytuacji na rynkach pracy takie jak:

- wskaźnik zatrudnienia osób w wieku 20-64 lata powinien wynosić 75%;
- liczbę osób przedwcześnie kończących naukę szkolną należy ograniczyć do 10%, a co najmniej 40% osób z młodego pokolenia powinno zdobyć wyższe wykształcenie;
- liczbę osób zagrożonych ubóstwem należy zmniejszyć o 2 mln.

Program promocji zatrudnienia oraz aktywizacji lokalnego rynku pracy na lata 2016-2020

Krajowy Plan Działań na rzecz Zatrudnienia na lata 2015-2017

Stanowi podstawę realizacji zadań państwa w zakresie promocji zatrudnienia, łagodzenia skutków bezrobocia oraz aktywizacji zawodowej. Wśród licznych działań ujętych w KPDZ na lata 2015-2017 znajdują się działania mające na celu poprawę sytuacji na rynku pracy takie jak:

- wspieranie osób młodych na rynku pracy;
- wykorzystanie Krajowego Funduszu Szkoleniowego jako efektywnego instrumentu inwestowania w kompetencje pracowników;
- prowadzenie monitoringu zawodów deficytowych i nadwyżkowych zgodnie z nową metodologią opracowaną w 2012 roku;
- doskonalenie usług pośrednictwa pracy i poradnictwa zawodowego świadczonych przez PSZ z wykorzystaniem profilowania pomocy i IPD dla osób bezrobotnych i poszukujących pracy;
- monitoring wdrażania nowelizacji o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy.

Strategia Rozwoju Kapitału Ludzkiego (SRKL) do 2020 roku

Jednym z pięciu celów szczegółowych zakładanych w Strategii jest dokonanie znaczącego postępu w zakresie poziomu zatrudnienia, tak aby osiągnąć w perspektywie roku 2020 średni poziom zatrudnienia dla państw członkowskich Unii Europejskiej. Zwiększenie zatrudnienia w kraju ma zostać osiągnięte poprzez takie działania jak:

- Ułatwianie godzenia pracy z indywidualnymi potrzebami człowieka;
- Rozwój form opieki nad dziećmi w wieku do lat 3;
- Zapewnienie możliwości sprawowania przez rodziców bezpośredniej opieki nad małym dzieckiem bez konieczności rezygnowania z pracy oraz zapewnienia minimalnego poziomu bezpieczeństwa emerytalnego w związku ze sprawowaniem przez rodziców bezpośredniej opieki;
- Zapewnienie powszechnego dostępu do wysokiej jakości kształcenia i szkolenia odpowiadającego na zmieniające się potrzeby rynku pracy, a także stworzenie efektywnego systemu przejścia z edukacji (kształcenia i szkolenia) do zatrudnienia;
- Dostosowanie oferty dydaktycznej i kierunków kształcenia do potrzeb rynku pracy przez zacieśnianie współpracy przedsiębiorstw ze sferą edukacji oraz umożliwienie uczniom i studentom praktycznej nauki w przedsiębiorstwach w ramach bardziej rozwiniętego systemu praktyk zawodowych i staży;
- Ograniczanie czynników zniechęcających do zatrudniania lub podejmowania i utrzymywania aktywności zawodowej oraz zwiększenie atrakcyjności (opłacalności) pracy dla osób o niskiej zdolności do zatrudnienia, np. osób starszych, kobiet, osób niepełnosprawnych;
- Efektywna aktywizacja zawodowa osób niepracujących i poszukujących pracy, w szczególności długotrwale wykluczonych z rynku pracy oraz wcześniej niepracujących;
- Zwiększanie mobilności przestrzennej pracowników i osób poszukujących pracy;

Program promocji zatrudnienia oraz aktywizacji lokalnego rynku pracy na lata 2016-2020

- Dostosowanie rynku pracy do zmiany struktury demograficznej, w szczególności wzrostu liczby osób w wieku starszym wśród aktywnych zawodowo m.in. przez elastyczne podejście do czasu pracy oraz dostosowanie miejsc pracy do możliwości (fizycznych i mentalnych) starszych pracowników;
- Zmniejszenie liczby osób zatrudnionych w warunkach narażenia na działanie czynników niebezpiecznych, szkodliwych i uciążliwych oraz negatywnych skutków stresu, mobbingu itp., co będzie efektem poprawy bezpieczeństwa i warunków pracy;
- Wyrównywanie szans różnych grup społeczno-demograficznych na rynku pracy, w tym osób niepełnosprawnych;
- Uzupełnianie ewentualnych przyszłych niedoborów na rynku pracy w oparciu o imigrantów zarobkowych;
- Integracja na rynku pracy migrantów powrotnych i imigrantów.

Strategia Rozwoju Województwa Śląskiego „Śląsk 2020”

Wśród wyznaczonych dziedzin wsparcia mających na celu wspieranie rozwoju województwa w ciągu najbliższych kilku lat znalazły się również działania mające na celu poprawę sytuacji na lokalnych rynkach pracy. Do głównych typów działań w zakresie tego kierunku zaliczyć należy m.in.:

- zintegrowanie działań i budowanie dialogu instytucji rynku pracy, w tym urzędów pracy, agencji pośrednictwa pracy, instytucji szkoleniowych;
- promowanie samozatrudnienia;
- rozwój usług z zakresu planowania i rozwoju kariery zawodowej;
- promowanie i upowszechnienie kształcenia ustawicznego ukierunkowanego na podnoszenie kwalifikacji bądź reorientację zawodową (szkolenia i kursy specjalistyczne, studia podyplomowe);
- propagowanie aktywności zawodowej i mobilności w samodzielnym poszukiwaniu pracy poprzez zapewnienie doradztwa, szkoleń oraz usług finansowo-prawnych;
- pomoc doradczo-szkoleniową przy podejmowaniu własnej działalności gospodarczej, w tym dla osób w wieku 45+;
- wspieranie aktywizacji osób zagrożonych marginalizacją;
- ułatwienie współpracy doradców zawodowych pracujących w szkołach z urzędami pracy;
- prowadzenie stałego monitoringu rynku pracy.

Regionalny Program Operacyjny dla województwa śląskiego na lata 2014-2020

W ramach realizacji celu tematycznego pt.: „Promowanie trwałego i wysokiej jakości zatrudnienia oraz wsparcie mobilności pracowników” wyznaczono kluczowe działania:

Program promocji zatrudnienia oraz aktywizacji lokalnego rynku pracy na lata 2016-2020

- dostęp do zatrudnienia dla osób poszukujących pracy i biernych zawodowo, w tym długotrwale bezrobotnych oraz oddalonych od rynku pracy, także poprzez lokalne inicjatywy na rzecz zatrudnienia oraz wspieranie mobilności pracowników,
- praca na własny rachunek, przedsiębiorczość i tworzenie przedsiębiorstw, w tym innowacyjnych mikro-, małych i średnich przedsiębiorstw,
- przystosowanie pracowników, przedsiębiorstw i przedsiębiorców do zmian.

Strategia rozwoju Powiatu Tarnogórskiego do roku 2022

Jako jeden z głównych czynników determinujących poprawę warunków życia mieszkańców uznano stworzenie korzystnych warunków do inwestowania i prowadzenia działalności gospodarczej na obszarze powiatu. Jest to czynnik konieczny do kształtowania pożądanej przyszłości regionu tym bardziej, że mieszkańcy potrzebują pracy i dochodów z niej wynikających. W celu pobudzenia rozwoju lokalnej przedsiębiorczości planowany jest rozwój przedsiębiorczości poprzez stworzenie inkubatora przedsiębiorczości, współpraca z instytucjami zapewniającymi kapitał załączkowy/fundusze na rozwój mikro i małych firm, edukacja przedsiębiorczości – pomoc bezrobotnym w zakładaniu firm, oraz aktywizacja osób nie pracujących.

Charakterystyka powiatu

Powiat tarnogórski leży na południu Polski, w środkowo-północnej części województwa śląskiego, na obrzeżu Konurbacji Śląskiej. Od zachodu graniczy z powiatem gliwickim oraz z należącym do województwa opolskiego powiatem strzeleckim, od południa z takimi miastami na prawach powiatu jak Gliwice, Zabrze, Bytom i Piekary Śląskie, od wschodu z powiatem będzińskim oraz myszkowskim, natomiast od północy z powiatem lublinieckim. Na terenie powiatu znajduje się 9 gmin, w tym 4 miejskie i 5 wiejskich. Do gmin miejskich powiatu należą: Tarnowskie Góry, Radzionków, Miasteczko Śląskie, Kalety, natomiast wśród gmin wiejskich znajdują się: Krupski Młyn, Ożarowice, Świerklaniec, Tworóg, Zbrostawice. Pod względem powierzchni największą gminą w powiecie są Zbrostawice, najmniejszą zaś Radzionków. Powiat położony jest na obrzeżach Górnośląskiego Okręgu Przemysłowego, posiada wszystkie dogodne połączenia komunikacyjne. Tarnowskie Góry stanowią ważny węzeł komunikacji kolejowej, dzięki przebiegającej linii kolejowej łączącej centralne i zachodnie części kraju z Górnym Śląskiem.

Na terenie powiatu funkcjonuje jeden z 23 Zakładów Przewozów Towarowych należących do spółki PKP CARGO S.A., zajmującej się kolejowymi przewozami towarów. Wśród przewozów największą pozycję zajmują przewozy węgla, koksu, złomu, metali, kamienia i innych surowców budowlanych oraz artykułów chemicznych. Na terenie Gminy Ożarowice w powiecie tarnogórskim, zlokalizowany jest Międzynarodowy Port Lotniczy Katowice w Pyrzowicach. Port ten z roku na rok zwiększa liczbę obsługiwanych pasażerów, a ponadto stanowi ważny element w krajowej sieci lotniczych przewozów towarowych (cargo).

Do charakterystycznych elementów uwarunkowania środowiskowego powiatu zaliczyć należy duże obszary leśne – zwłaszcza w północno - zachodnich częściach powiatu, zajmujące 51,7% powierzchni oraz zbiorniki wodne: Kozłowa Góra i Nakło-Chechło – leżące na terenie gminy Świerklaniec i jezioro Zielona, leżące na terenie gminy Kalety. Położenie powiatu sprzyja rozwojowi funkcji transportowo - logistycznej oraz funkcji rekreacyjnej.¹

Do słabych stron powiatu tarnogórskiego należy sytuacja demograficzna ludności. W ostatnich 6 latach obserwuje się spadek liczby ludności poniżej 24 roku życia, stale również maleje odsetek osób w wieku produkcyjnym. Jednocześnie w powiecie następuje sukcesywny wzrost udziału osób w wieku poprodukcyjnym. Sytuacja ta stanowi efekt zjawiska starzenia się społeczeństwa, co jest odbiciem trendu ogólnokrajowego.

Zdecydowanie mocną stroną powiatu jest saldo migracji, które na przestrzeni ostatnich lat (od 2009 do 2014 r.) było dodatnie. Oznacza to, że więcej osób przeprowadzało się na teren powiatu niż się z niego wyprowadzało. Do mocnych stron powiatu należy też zaliczyć rozwój przedsiębiorczości. Liczba podmiotów gospodarczych w ciągu ostatnich sześciu lat ulega stałemu wzrostowi. Tylko w ciągu ostatniego roku

¹ Strategia rozwiązywania problemów społecznych w powiecie tarnogórskim.

liczba tych podmiotów zwiększyła się o 1381 jednostek. Najbardziej dynamicznie rozwijającymi się branżami w regionie są: działalność profesjonalna naukowa i techniczna (sekcja M), pozostała działalność usługowa (sekcja S i T) oraz przetwórstwo przemysłowe (sekcja C). Rozwój przedsiębiorczości został potwierdzony w badaniu przeprowadzonym wśród pracodawców. Blisko 80% z nich oceniało kondycję swoich firm co najmniej dobrze, a jedynie 1,3% badanych pracodawców uznało, że ich przedsiębiorstwa zagrożone są likwidacją. Wyniki badania wykazały również, że przedsiębiorcy powiatu tarnogórskiego zatrudniają coraz więcej osób – w ciągu ostatniego roku w badanych firmach odnotowany został wzrost zatrudnienia netto. Wyniki badania pokazują również, że około 55% pracodawców posiada plany zatrudnieniowe na najbliższe 2 lata. Zdecydowana większość tych planów skutkować będzie wzrostem zatrudnienia netto, co jest dużą szansą dla powiatu.

Do mocnych stron analizowanego obszaru należy również zaliczyć obserwowany od dwóch lat spadek liczby osób bezrobotnych (w tym okresie liczba bezrobotnych zmniejszyła się o ponad tysiąc osób). Stopa bezrobocia w powiecie wynosi obecnie poniżej 10 procent i jest niższa od średniej ogólnokrajowej. Bezrobotni zamieszkujący teren powiatu aktywnie poszukują pracy. Prawie wszyscy uczestnicy badania twierdzili, że w chwili obecnej poszukują zatrudnienia i ponadprzeciętnie oceniają swoje umiejętności w poszukiwaniu pracy. Oba te czynniki pozytywnie wpływają na rozwój w powiecie. Bezrobotni są też chętni do podnoszenia swoich kwalifikacji i właśnie z przekwalifikowaniem/podniesieniem poziomu wykształcenia wiążą nadzieje na znalezienie zatrudnienia. Szansą na dalszą poprawę sytuacji stanowi również chęć osób bezrobotnych do korzystania z form wsparcia oferowanych przez Urząd Pracy.

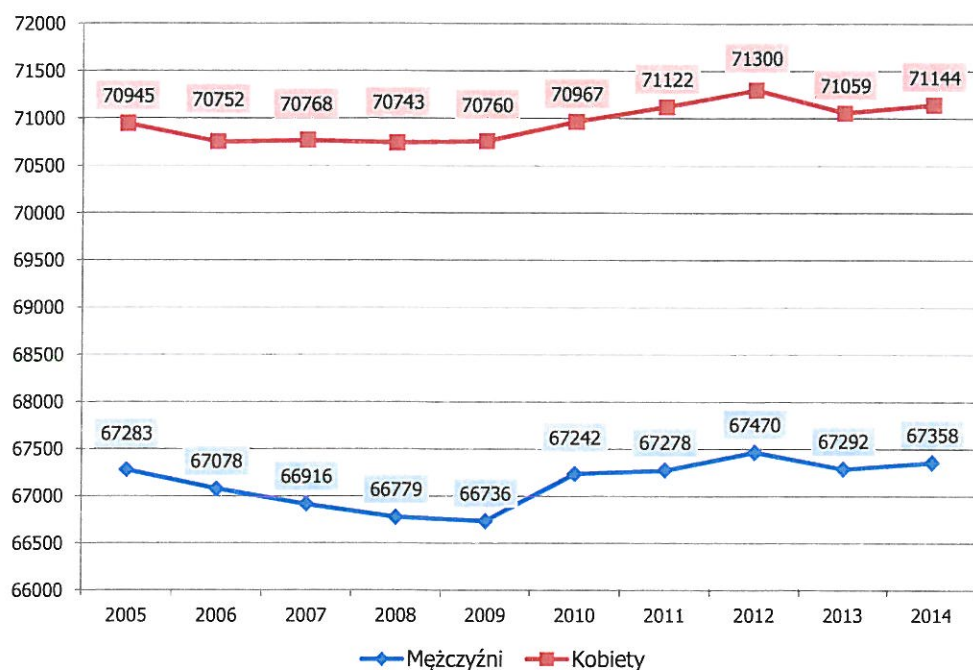
Główne bariery utrudniające bezrobotnym podjęcie pracy mają charakter zewnętrzny: brak ofert pracy na rynku i niskie oferowane wynagrodzenie – jest to zdecydowanie słaba strona powiatu. Do słabych stron powiatu należy również udział osób w szczególnej sytuacji na rynku pracy w ogóle bezrobotnych. Około 84,5% spośród ogółu bezrobotnych zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy na koniec II kwartału 2015 r. kwalifikowało się do grupy osób znajdujących się w szczególnej sytuacji na rynku pracy. Wśród nich około 5,0% to osoby z niepełnosprawnością. Na terenie powiatu występuje przy tym niekorzystna sytuacja w zakresie zatrudnienia osób niepełnosprawnych. Badanie wykazało, że osoby te mają duże trudności w znalezieniu zatrudnienia, co również można zaliczyć do słabej strony powiatu tarnogórskiego.

Jednym z zagrożeń dla powiatu jest niechęć osób bezrobotnych do podejmowania działalności gospodarczej. Tymczasem rozwój samozatrudnienia jest nie tylko szansą znalezienia pracy dla osób zakładających działalność gospodarczą, ale również szansą na stworzenie większej liczby miejsc pracy po rozwinięciu firmy. Bezrobotni w powiecie mają również stosunkowo wysokie wymagania płacowe oraz są niechętni do podejmowania pracy w elastycznych formach zatrudnienia, czy podejmowania zatrudnienia w specyficznych godzinach. Również te czynniki należy zaliczyć do zagrożeń rozwoju analizowanego obszaru.

Ludność powiatu

Według stanu na koniec 2014 roku ludność powiatu wyniosła 138502 osoby z czego 51,3% stanowiły kobiety. W przeciągu ostatnich 10 lat liczba ta wzrosła o 123 osoby. Podczas gdy w latach 2005-2009 obserwowany był trend spadkowy w liczbie ludności od roku 2009 obserwowana jest tendencja wzrostowa. Jedyne odstępstwo od obserwowanego trendu zaobserwowano w roku 2013, kiedy liczba ludności powiatu zmniejszyła się o 419 osób. Zmiany liczebności kobiet i mężczyzn w powiecie na przestrzeni ostatnich 10 lat zaprezentowano na poniższym rysunku.

Rysunek 1. Liczba ludności powiatu w ostatnich 10 latach

Źródło: Bank Danych Lokalnych GUS.

W powiecie tarnogórskim w ostatnich 6 latach obserwuje się nieustanny spadek liczby ludności poniżej 24 roku życia. Od sześciu ostatnich lat zwiększa się liczba ludności w wieku 25-44 lata. Podczas gdy w latach 2009-2012 następował wzrost osób pomiędzy 45 a 64 rokiem życia, w ostatnich dwóch latach zauważalny jest spadek liczby osób w tej grupie wiekowej. Od 2010 roku obserwowany jest również wzrost liczby osób z najstarszej grupy wiekowej (65 lat i więcej). Szczegółowe dane znajdują się w poniższej tabeli.

Tabela 1. Liczba ludności powiatu w ostatnich 10 latach wg wybranych kategorii wiekowych

Rok	do 24 lat	25-44 lata	45-64 lata	65 lat i więcej	Ogółem
2014	34577	42354	39214	22357	138502
2013	35152	42134	39351	21714	138351
2012	35801	42146	39697	21126	138770
2011	36238	41944	39577	20641	138400
2010	36949	41625	39211	20424	138209
2009	37637	40884	38362	20613	137496

Źródło: Bank Danych Lokalnych GUS

Należy również zobrazować jak zmieniała się liczba ludności w poszczególnych gminach powiatu tarnogórskiego. W ciągu ostatnich dziesięciu lat w mieście Tarnowskie Góry liczba mieszkańców zmniejszyła się o 376 osób. Do zmniejszenia liczby ludności doszło również w gminach: Krupski Młyn, Radzionków, Tworóg, Kalety oraz Miasteczko Śląskie. W pozostałych gminach powiatu zaobserwowano wzrost liczby ludności. Największy wzrost liczby ludności odnotowano w gminie Świerklaniec (897 osób). Omawiane informacje zawiera poniższa tabela.

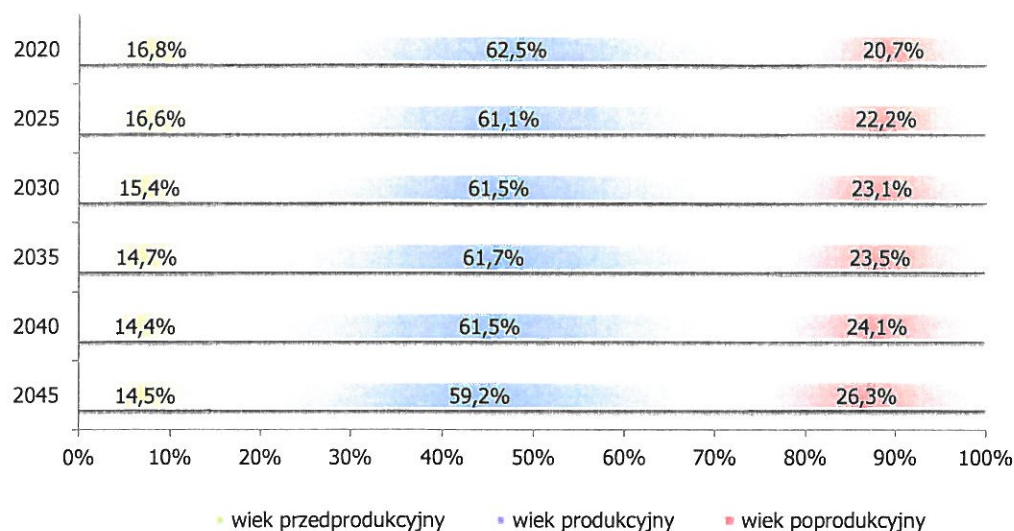
Tabela 2. Liczba ludności powiatu w ostatnich 10 latach wg gmin

Rok	Powiat	Kalety	Miasteczko Śląskie	Radzionków	Tarnowskie Góry	Krupski Młyn	Ożarówce	Świerklaniec	Tworóg	Zbrosławice
2014	138502	8626	7383	17050	60879	3265	5655	11814	8073	15757
2013	138351	8607	7463	17025	60957	3298	5625	11650	8088	15638
2012	138770	8658	7494	17141	61002	3318	5596	11582	8126	15853
2011	138400	8674	7510	17187	60889	3352	5565	11439	8057	15727
2010	138209	8687	7524	17181	60843	3378	5532	11413	8038	15613
2009	137496	8679	7343	17160	60746	3384	5461	11208	7964	15551
2008	137522	8681	7327	17192	60857	3372	5430	11106	8089	15468
2007	137684	8682	7347	17163	60975	3483	5402	11052	8069	15511
2006	137830	8645	7360	17191	60997	3536	5369	10993	8155	15584
2005	138228	8676	7415	17269	61255	3542	5368	10917	8152	15634

Źródło: Bank Danych Lokalnych GUS

Na podstawie informacji zawartych w zasobach Głównego Urzędu Statystycznego przedstawiono prognozę demograficzną dla powiatu. Prognozy dla powiatu zakładają, że jego **potencjał ludnościowy będzie ulegał stopniowemu pogorszeniu**, co odpowiada tendencjom ogólnopolskim. Liczba ludności począwszy od roku 2025 będzie się stopniowo zmniejszać i w 2035 roku osiągnąć powinna wartość 127 710 osób, a dziesięć lat później już 121 051 osób. Dynamicznie wzrastała będzie liczba osób w wieku poprodukcyjnym, przy jednoczesnym spadku odsetka ludności w przedprodukcyjnym i produkcyjnym. Omawiane dane znajdują się na poniższym rysunku.

Rysunek 2. Prognoza liczby ludności w powiecie

Źródło: Bank Danych Lokalnych GUS

Czynnikami wpływającymi na spadek lub przyrost ludności są **migracje** na pobyt stały, zarówno wewnętrzne – rozpatrywane w skali kraju, województwa i powiatów, jak i zewnętrzne. **W powiecie tarnobrzegskim na przestrzeni ostatnich lat (od 2009 do 2014 r.) saldo migracji było dodatnie** i kształtowało się na poziomie 1014 osób. Oznacza to, że więcej osób napływało na teren powiatu niż z niego odpływało. Dominującą formą migracji były zameldowania z miast. W podziale na gminy, największy spadek liczby ludności łącznie od 2009 do 2014 r. odnotowany został w gminie Krupski Młyn (spadek o 91 osób) w Miasteczku Śląskim (spadek o 63 osoby) oraz w gminie Tworóg (spadek o 55 osób). Największe dodatnie saldo migracji odnotowano w gminie Świerklaniec (wzrost o 653 osoby) w gminie Zbrosławice (wzrost o 347 osób) oraz w gminie Ożarówce. Saldo migracji na przestrzeni lat 2009-2013 w poszczególnych gminach powiatu tarnobrzegskiego przedstawia poniższa tabela.

Tabela 3. Saldo migracji dla powiatu tarnobrzegskiego w latach 2009-2014*

Jednostka terytorialna	2009	2010	2011	2012	2013	2014	Ogółem
Powiat tarnobrzegski	46	274	227	348	-191	310	1014
Kalety	0	-2	4	-10	0	23	15
Miasteczko Śląskie	-22	11	-1	14	-30	-35	-63
Radzionków	43	-1	32	-13	-99	24	-14
Tarnowskie Góry	-102	-76	18	37	20	90	-13
Krupski Młyn	-10	-1	-22	1	-39	-20	-91
Ożarówce	48	42	26	39	43	37	235
Świerklaniec	99	176	29	122	126	101	653
Tworóg	-115	-4	18	49	4	-7	-55
Zbrosławice	105	129	123	109	-216	97	347

*Według stanu z ostatniego dnia miesiąca, kończącego wskazany okres.
Źródło danych: <http://www.stat.gov.pl>

Program promocji zatrudnienia oraz aktywizacji lokalnego rynku pracy na lata 2016-2020

Szczegółowy rozkład liczby osób, które zameldowały i wymeldowały się w latach 2009-2013 w poszczególnych gminach powiatu tarnogórskiego przedstawia poniższa tabela. Największy ruch osób w powiecie wystąpił w latach 2009 i 2013 – łącznie zameldowało się i wymeldowało odpowiednio 3444 i 4099 osób.

Tabela 4. Ruch migracyjny w gminach powiatu tarnogórskiego w latach 2009-2014*

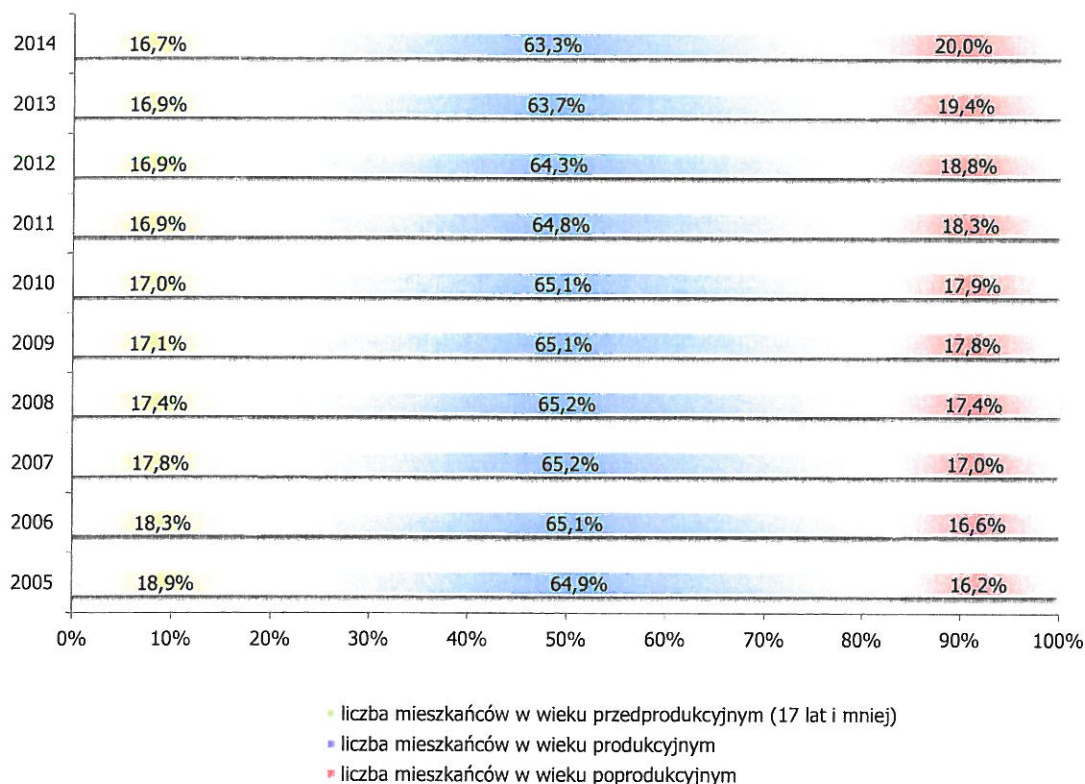
Jednostka terytorialna	zameldowania						wymeldowania					
	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Powiat tarnogórski	1745	1772	1787	1850	1954	1858	1699	1498	1560	1502	2145	1548
Kalety	70	84	83	68	86	75	70	86	79	78	86	52
Miasteczko Śląskie	88	77	73	73	55	61	110	66	74	59	85	96
Radzionków	221	230	252	195	212	197	178	231	220	208	311	173
Tarnowskie Góry	636	623	654	723	789	752	738	699	636	686	769	662
Krupski Młyn	59	45	50	46	27	44	69	46	72	45	66	64
Ożarówce	95	67	67	80	91	79	47	25	41	41	48	42
Świerklaniec	212	266	170	258	279	218	113	90	141	136	153	117
Tworóg	102	116	118	127	133	98	217	120	100	78	129	105
Zbroślawice	262	264	320	280	282	334	157	135	197	171	498	237

*Według stanu z ostatniego dnia miesiąca, kończącego wskazany okres.
Źródło danych: <http://www.stat.gov.pl>

Ludność powiatu w wieku produkcyjnym

Okolo 63,3% mieszkańców powiatu tarnogórskiego stanowią osoby w wieku produkcyjnym. Na przestrzeni lat 2005-2008 udział tej grupy w ogólnej liczbie mieszkańców powiatu stopniowo wzrastał. Od roku 2009 do końca omawianego okresu liczba osób w wieku produkcyjnym stopniowo spadała. Ponadto, od roku 2004 stopniowo malał odsetek osób w wieku przedprodukcyjnym. Podczas gdy w 2005 roku osoby do 17 roku życia stanowiły 18,9% ogółu, w roku 2014 ich udział w populacji powiatu nie przekraczał 16,7%. Odsetek osób w wieku poprodukcyjnym w latach 2005-2014 stale wzrastał. Podczas gdy w 2005 roku 16,2% mieszkańców powiatu znajdowało się w tej grupie wiekowej, w 2014 odsetek ten wzrósł do 20,0%. Szczegółowe informacje przedstawione zostały na poniższym rysunku.

Rysunek 3. Ludność w wieku przedprodukcyjnym, produkcyjnym i poprodukcyjnym na przestrzeni ostatnich 10 lat w powiecie tarnogórskim

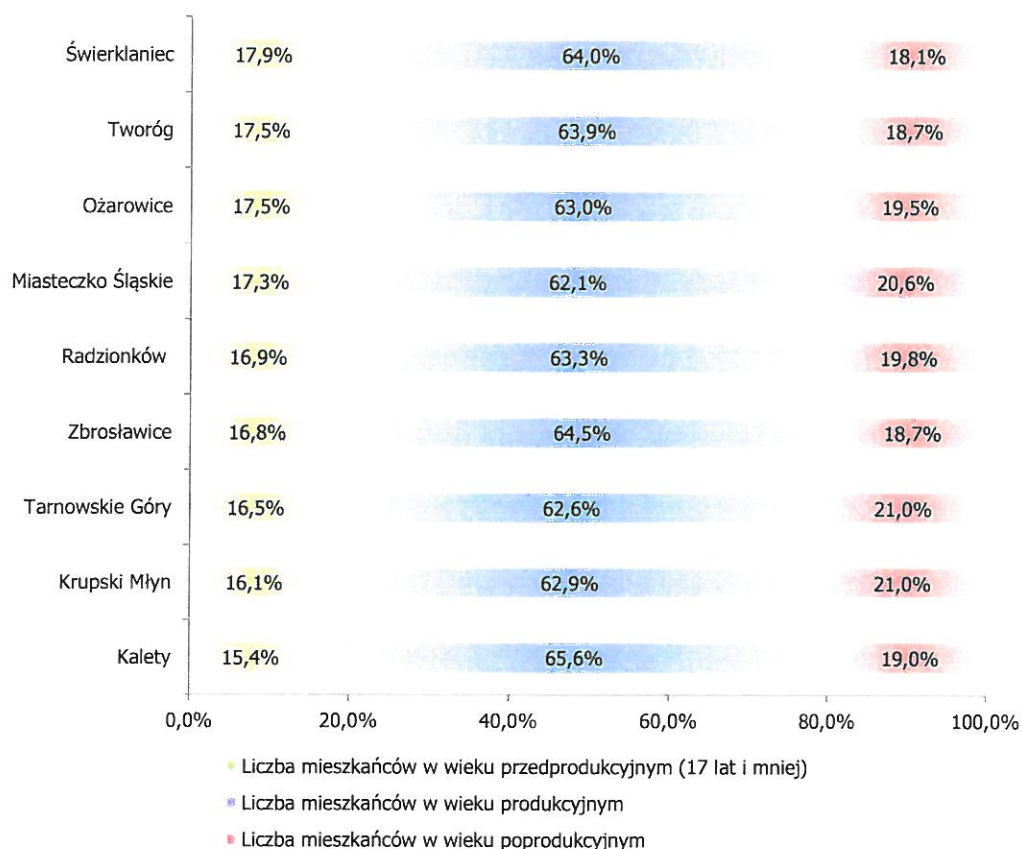
Źródło: Bank Danych Lokalnych GUS

Rozkład ludności według ekonomicznych grup wieku zbadano również w poszczególnych gminach wchodzących w skład powiatu. Najbardziej niekorzystną relację liczby osób w wieku przedprodukcyjnym do liczby osób w wieku poprodukcyjnym zaobserwować można w Krupskim Młynie. Natomiast najlepiej pod

Program promocji zatrudnienia oraz aktywizacji lokalnego rynku pracy na lata 2016-2020

tym względem wygląda sytuacja w gminie Świerklaniec. Należy również zauważyć, że w całym powiecie rozpatrywanym ogółem 61,3% ludności w wieku produkcyjnym znajduje się w wieku mobilnym, a 38,7% w wieku niemobilnym.

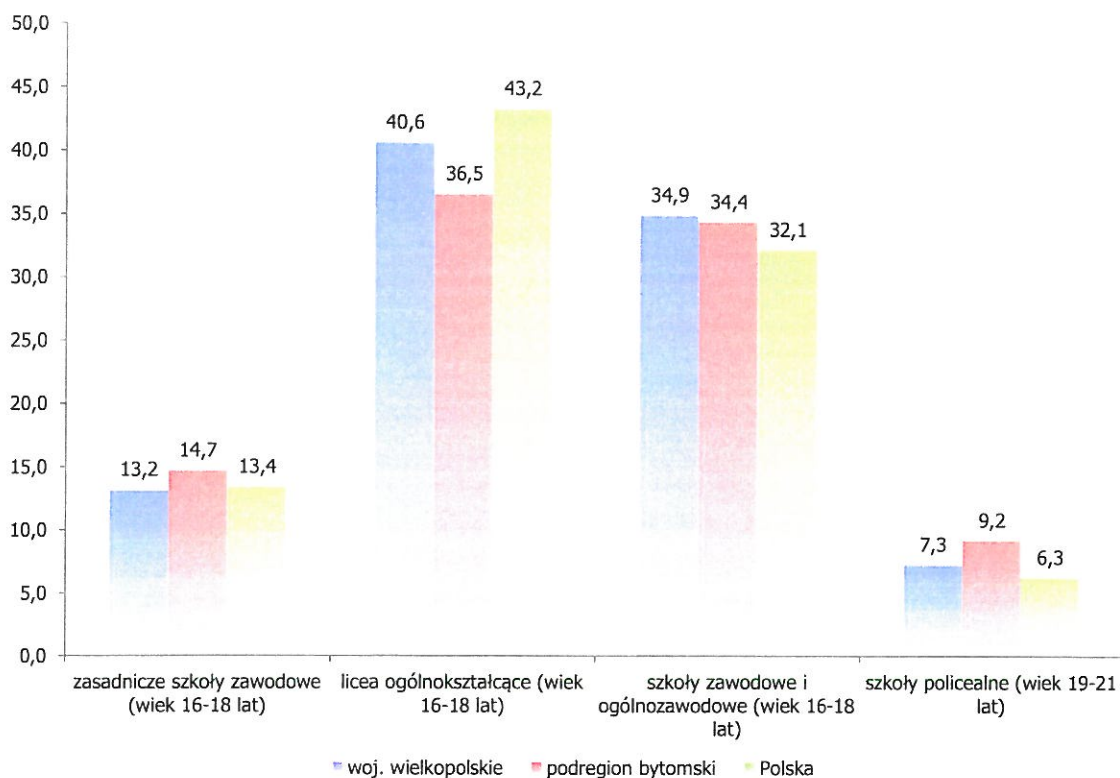
Rysunek 4. Ludność w wieku przedprodukcyjnym, produkcyjnym i poprodukcyjnym w poszczególnych gminach powiatu tarnogórskiego w końcu 2014 roku

Źródło: Bank Danych Lokalnych GUS

W celu zidentyfikowania jaka część ludności kształci się (kontynuuje naukę w trybie szkolnym) wykorzystano wskaźnik skolaryzacji dla szkół ponadpodstawowych i ponadgimnazjalnych. W podregionie bytomskim wskaźnik skolaryzacji jest wyższy niż w województwie śląskim i całym kraju w odniesieniu do zasadniczych szkół zawodowych oraz szkół policealnych. W przypadku szkół zawodowych współczynnik ten jest wyższy niż w porównaniu do kraju ale niższy w porównaniu do województwa, natomiast w przypadku liceów ogólnokształcących, wskaźnik skolaryzacji przyjmuje wartości niższe w podregionie bytomskim w porównaniu do województwa śląskiego i kraju.

Rysunek 5. Wskaźnik skolaryzacji netto dla szkół gimnazjalnych i ponadgimnazjalnych w 2014 roku

Źródło: Bank Danych Lokalnych GUS

W 2015 roku naukę w szkołach ponadgimnazjalnych kształcących w zawodzie najprawdopodobniej ukończą 1354 osoby – w 2014 roku tyle właśnie osób rozpoczęło naukę w ostatnich klasach. Najwięcej absolwentów ukończy szkołę na kierunkach: technik bezpieczeństwa i higieny pracy (134 absolwentów), technik informatyk (113 osób), technik administracji (99 osób) oraz kucharz (67 osób). Ponad 40 absolwentów ukończyło kształcenie w kierunkach takich jak: technik pojazdów samochodowych, technik usług kosmetycznych, technik rachunkowości, technik ekonomista oraz technik hotelarstwa. Szczegółowa lista najpopularniejszych kierunków pod względem liczby absolwentów przedstawiona została w poniższej tabeli.

Tabela 5. Liczba absolwentów najpopularniejszych kierunków kształcenia w 2015 roku

Kierunek	Liczba absolwentów
Technik bezpieczeństwa i higieny pracy	134
Technik informatyk	113
Technik administracji	99
Kucharz	67

Technik pojazdów samochodowych	60
Technik usług kosmetycznych	56
Technik rachunkowości	55
Technik ekonomista	54
Technik hotelarstwa	41
Technik budownictwa	37
Mechanik pojazdów samochodowych	36
Fryzjer	35
Technik żywienia i gospodarstwa domowego	33

Źródło: Centrum Informatyczne Edukacji

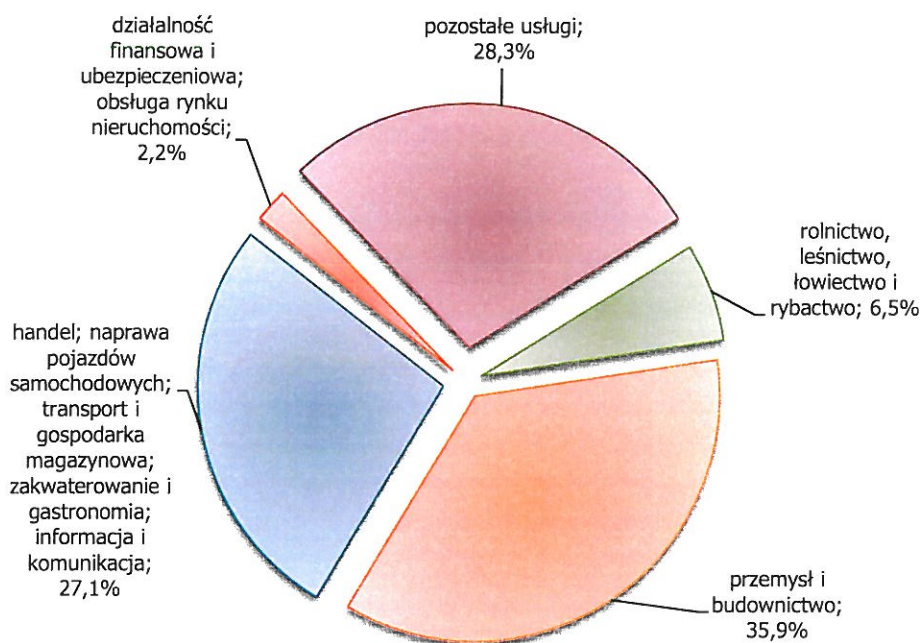
Spośród wymienionych wyżej zawodów w II półroczu 2014 roku do zawodów nadwyżkowych w powiecie zaliczały się: **technik ekonomista, technik budownictwa, technik elektronik, technik informatyk, oraz technik usług kosmetycznych**². Należy zatem przypuszczać, że absolwenci tych kierunków będą odczuwać szczególne trudności z uzyskaniem zatrudnienia po ukończeniu nauki.

² Ranking zawodów deficytowych i nadwyżkowych w powiecie tarnogórskim w II półroczu 2014 roku.

Pracujący

W końcu 2013 roku w powiecie tarnogórskim liczba pracujących wyniosła 33 531 osób. W relacji do roku poprzedzającego oznacza to spadek o 276 osób. W gronie pracujących mieszkańców powiatu 52,8% stanowią mężczyźni (niezmiennie od dwóch lat). **Najwięcej osób pracujących odnotowano w sekcjach przemysł i budownictwo (35,9%), pozostałe usługi (28,3%) oraz handel; naprawa pojazdów samochodowych; transport i gospodarka magazynowa; zakwaterowanie i gastronomia; informacja i komunikacja (20,1%).** W pozostałych działach gospodarki pracuje nie więcej niż 8,7% ogółu pracujących. W przeciągu ostatniego roku wzrost liczby zatrudnionych odnotowano w pozostałych usługach (o 0,5 punktu procentowego) oraz w działalności finansowej i ubezpieczeniowej; obsłudze rynku nieruchomości (o 0,1 punktu procentowego). Spadek dotyczył z kolei handlu; naprawy pojazdów samochodowych; transportu i gospodarki magazynowej; zakwaterowania i gastronomii; informacji i komunikacji (o 0,6 punktów procentowych), przemysłu i budownictwa (spadek o 0,3 punktu procentowego) oraz rolnictwa, leśnictwa, łowiectwa i rybactwa (spadek o 0,1 pkt. procentowego). Odsetek zatrudnionych w obszarze działalności finansowej i ubezpieczeniowej, obsługi rynku nieruchomości nie zmienił się.

Rysunek 6. Pracujący w powiecie tarnogórskim wg grup sekcji PKD w końcu 2013 roku

Źródło: Bank Danych Lokalnych GUS

Odsetki pracujących mieszkańców powiatu tarnogórskiego w poszczególnych grupach sekcji PKD porównano do odpowiednich liczebności w województwie śląskim i całym kraju. **Powiat wyróżnia się szcze-**

Program promocji zatrudnienia oraz aktywizacji lokalnego rynku pracy na lata 2016-2020

gólnie niskim zatrudnieniem w rolnictwie, leśnictwie, łowiectwie i rybactwie oraz relatywnie niskim w działalności finansowej i ubezpieczeniowej; obsłudze rynku nieruchomości. Omawiane dane znajdują się w poniższej tabeli.

Tabela 6. Pracujący w powiecie tarnogórskim w końcu 2013 roku wg grup sekcji PKD w porównaniu do innych lokalizacji

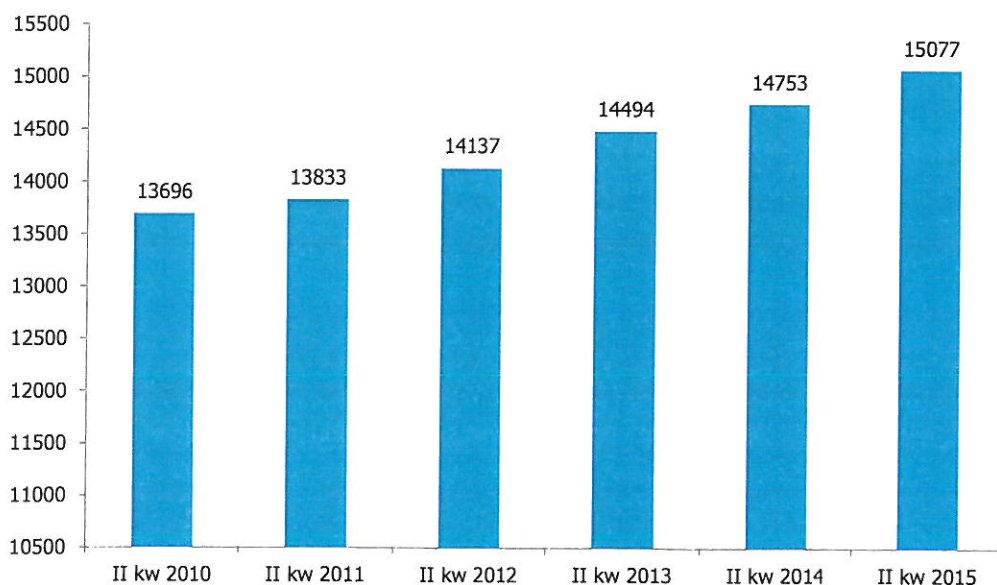
Lokalizacja	rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	przemysł i bu- downictwo	handel; naprawa pojaz- dów samochodowych; transport i gospodarka magazynowa; zakwate- rowanie i gastronomia; informacja i komunika- cja	działalność finan- sowa i ubezpiecze- niowa; obsługa rynku nieruchomości	pozostałe usługi
POLSKA	21,4%	27,0%	18,8%	3,9%	28,9%
ŚLĄSKIE	7,8%	39,1%	19,7%	3,8%	29,6%
Powiat tarnogórski	6,5%	35,9%	27,1%	2,2%	28,3%

Źródło: Bank Danych Lokalnych GUS

Przedsiębiorczość

Na koniec II kwartału 2015 roku w rejestrze REGON powiatu tarnogórskiego zarejestrowanych było 15077 podmiotów gospodarczych, z czego 97,3% podmiotów należało do sektora prywatnego. Liczba podmiotów gospodarczych w powiecie w ciągu ostatnich sześciu lat ulegała stałemu wzrostowi. Podczas gdy w II kwartale 2010 roku w powiecie zarejestrowanych było 13696 podmiotów gospodarczych, w II kwartale 2015 roku liczba podmiotów funkcjonujących na terenie powiatu wynosiła 15077 czyli o 1381 jednostek więcej. Omawiane dane przedstawione zostały na poniższym rysunku.

Rysunek 7. Liczba podmiotów gospodarczych działających w powiecie

Według stanu z ostatniego dnia miesiąca, kończącego wskazany okres.

W powiecie tarnogórskim przeważają mikro (do 9 pracowników) i małe przedsiębiorstwa (10-49 pracowników). Przedsiębiorstwa zatrudniające 50 i więcej pracowników stanowią 0,8% ogółu zarejestrowanych podmiotów w powiecie. W porównaniu do stanu z końca II kwartału 2014 roku w powiecie wzrosła liczba mikro przedsiębiorstw (o 331 jednostek gospodarczych) zmalała natomiast liczba małych i średnich przedsiębiorstw (odpowiednio o 2 i 5 podmiotów). W pozostałych klasach przedsiębiorstw liczba zarejestrowanych jednostek gospodarczych w porównaniu II kwartałem 2014 roku nie uległa zmianie. Ogółem liczba zarejestrowanych w powiecie przedsiębiorstw wzrosła o 324 podmioty. Dane dotyczące liczby zarejestrowanych podmiotów w podziale według klas wielkości ilustruje poniższa tabela.

Tabela 7. Podział podmiotów gospodarczych w powiecie według klas wielkości

Klasa wielkości przedsiębiorstwa		Struktura podmiotów w powiecie		Przyrost w skali roku w powiecie*	
		N	%	N	%
Mikro przedsiębiorstwa	0-9 pracowników	14288	94,8%	331	2,4%
Małe przedsiębiorstwa	10-49 pracowników	675	4,5%	-2	-0,3%
Średnie przedsiębiorstwa	50-249 pracowników	100	0,7%	-5	-4,8%
Duże przedsiębiorstwa	250-999 pracowników	14	0,1%	0	0,0%
	1000 i więcej pracowników	0	0,0%	0	0,0%
Ogółem		15077	100,0%	324	2,2%

Według stanu z 30.VI.2015, *w porównaniu do analogicznego okresu z poprzedniego roku
Źródło: <http://www.stat.gov.pl>

Głównym obszarem działalności podmiotów gospodarczych w powiecie tarnogórskim jest handel hurtowy i detaliczny oraz naprawa pojazdów samochodowych (sekcja G). Ten rodzaj działalności prowadzi około 27,4% podmiotów w powiecie. Następnie 12,0% firm działa w obszarze budownictwa (sekcja F), zaś około 10,5% powiatowych firm w sekcji związanej z przetwórstwem przemysłowym (sekcja C). Około 8,8% przedsiębiorstw zajmuje się działalnością profesjonalną, naukową i techniczną (sekcja M). Należy zauważyć ponadto, że ponad 5,0% przedsiębiorstw zajmuje się jeszcze: działalnością w ramach połączonych sekcji S i T (6,6%) oraz działalnością związaną z transportem i gospodarką magazynową (sekcja H; 6,5%). W pozostałych sekcjach funkcjonuje nie więcej niż 5,0% podmiotów. W porównaniu do stanu z końca II kwartału 2014 roku największy przyrost liczbowy odnotowany został w przypadku sekcji M (przyrost o 52 podmioty), S i T (wzrost o 49 podmiotów) oraz sekcji C (wzrost o 42 podmioty). Największe spadki dotyczyły sekcji I (działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi – spadek o 19 podmiotów). Omawiane dane przedstawione zostały w tabeli.

Tabela 8. Podział podmiotów gospodarczych w powiecie według sekcji PKD

Sekcja / Obszar działalności		Struktura podmiotów w powiecie		Zmiana liczby podmiotów w porównaniu do stanu sprzed roku	
		N	%	N	%
A	Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	236	1,6%	2	0,9%
B	Górnictwo i wydobywanie	19	0,1%	-2	-9,5%
C	Przetwórstwo przemysłowe	1579	10,5%	42	2,7%
D	Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych	17	0,1%	1	6,3%
E	Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją	70	0,5%	4	6,1%
F	Budownictwo	1812	12,0%	34	1,9%
G	Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle	4136	27,4%	-3	-0,1%
H	Transport i gospodarka magazynowa	987	6,5%	31	3,2%

Program promocji zatrudnienia oraz aktywizacji lokalnego rynku pracy na lata 2016-2020

I	Działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi	460	3,1%	-19	-4,0%
J	Informacja i komunikacja	399	2,6%	23	6,1%
K	Działalność finansowa i ubezpieczeniowa	465	3,1%	9	2,0%
L	Działalność związana z obsługą rynku nieruchomości	551	3,7%	31	6,0%
M	Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	1326	8,8%	52	4,1%
N	Działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca	421	2,8%	22	5,5%
O	Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne	66	0,4%	-1	-1,5%
P	Edukacja	491	3,3%	14	2,9%
Q	Opieka zdrowotna i pomoc społeczna	752	5,0%	25	3,4%
R	Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	294	1,9%	4	1,4%
S i T	Pozostała działalność usługowa i gospodarstwa domowe zatrudniające pracowników; gospodarstwa domowe produkujące wyroby i świadczące usługi na własne potrzeby	990	6,6%	49	5,2%
	Ogółem	7815	100,0%	324	2,2%

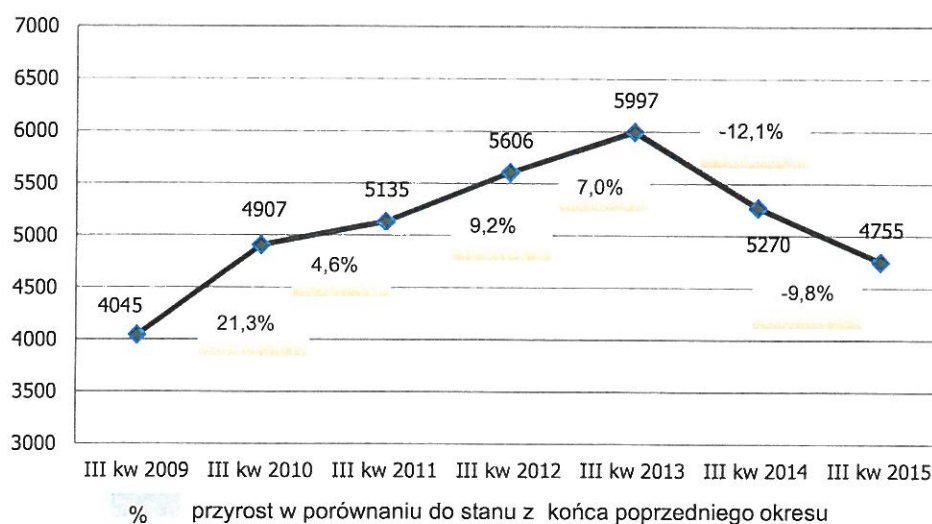
Według stanu z 30.VI.2015

Źródło: <http://www.stat.gov.pl>

Bezrobotni

Na koniec września 2015 roku w powiecie tarnogórskim zarejestrowanych było 4755 osób bezrobotnych, z czego 55,0% stanowiły kobiety. Od końca III kw. 2009 roku do końca III kwartału 2013 roku zauważalny był zdecydowany wzrost liczby bezrobotnych (o 1952 osoby). Po tym okresie nastąpił spadek w liczbie bezrobotnych trwający do końca rozpatrywanego okresu, a liczba osób bezrobotnych zmniejszyła się o 1242 osoby w porównaniu do stanu z końca III kwartału 2013 roku.

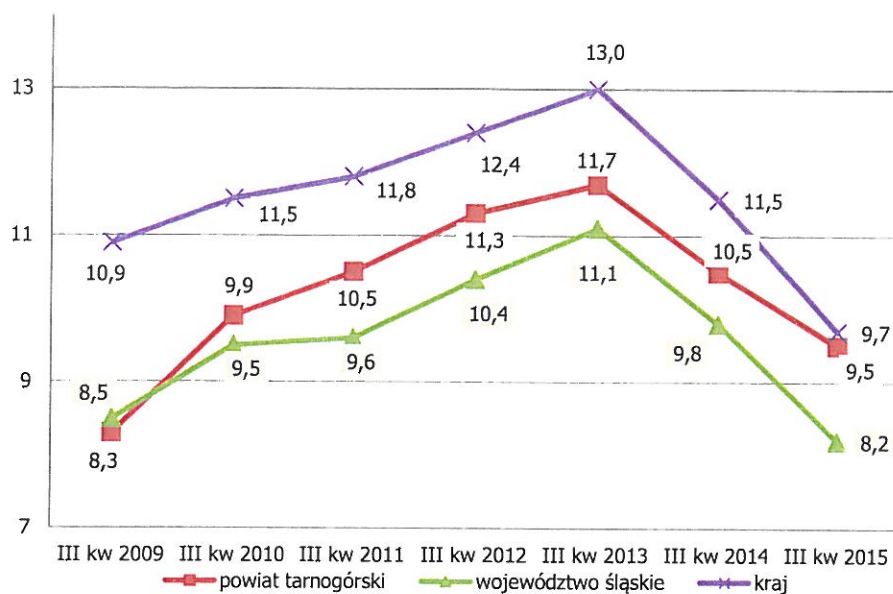
Rysunek 8. Liczba bezrobotnych w powiecie tarnogórskim na koniec września 2009-2014 roku

Źródło: Bank Danych Lokalnych GUS

Stopa bezrobocia w powiecie tarnogórskim od 2009 roku zmieniała się zgodnie z trendem ogólnopolskim i wojewódzkim. Podczas gdy w III kwartale 2009 roku stopa bezrobocia wynosiła w powiecie 8,3 punktów procentowych, to w III kwartale 2013 roku wzrosła do 11,7 punktów procentowych. Od tego momentu do końca rozpatrywanego okresu stopa bezrobocia zdecydowanie się zmniejszała i w III kwartale 2015 roku wyniosła 9,5 pkt. procentowego. Szczegółowe informacje przedstawione zostały na poniższym rysunku.

Rysunek 9. Stopa bezrobocia w powiecie tarnogórskim na koniec III kwartału 2009-2015 roku

Źródło: Bank Danych Lokalnych GUS

W porównaniu do III kwartału 2014 roku spadek w liczbie bezrobotnych odnotowany został we wszystkich gminach powiatu tarnogórskiego. Najwięcej bezrobotnych ubyło w Tarnowskich Górach (spadek o 296 osób) oraz w Radzionkowie (106 osób). Procentowo największy spadek odnotowany został w gminie Radzionków (spadek o 16,7%) oraz w gminie Kalety (spadek o 12,4%). Szczegółowe informacje dotyczące zmian w liczbie osób bezrobotnych w poszczególnych gminach powiatu tarnogórskiego przedstawia poniższa tabela.

Tabela 9. Struktura bezrobocia w podziale na gminy w okresie III kwartał 2012-III kwartał 2015

Gmina	III kwartał 2012	III kwartał 2013	III kwartał 2014	III kwartał 2015	Zmiana do III kwartału 2014
Kalety	435	485	421	369	-52
Miasteczko Śląskie	376	384	310	313	3
Radzionków	638	687	634	528	-106
Tarnowskie Góry	2 590	2 772	2 474	2 178	-296
Krupski Młyn	101	118	108	98	-10
Ożarówce	197	222	169	181	12
Świerklaniec	411	429	401	383	-18
Tworóg	283	311	255	238	-17

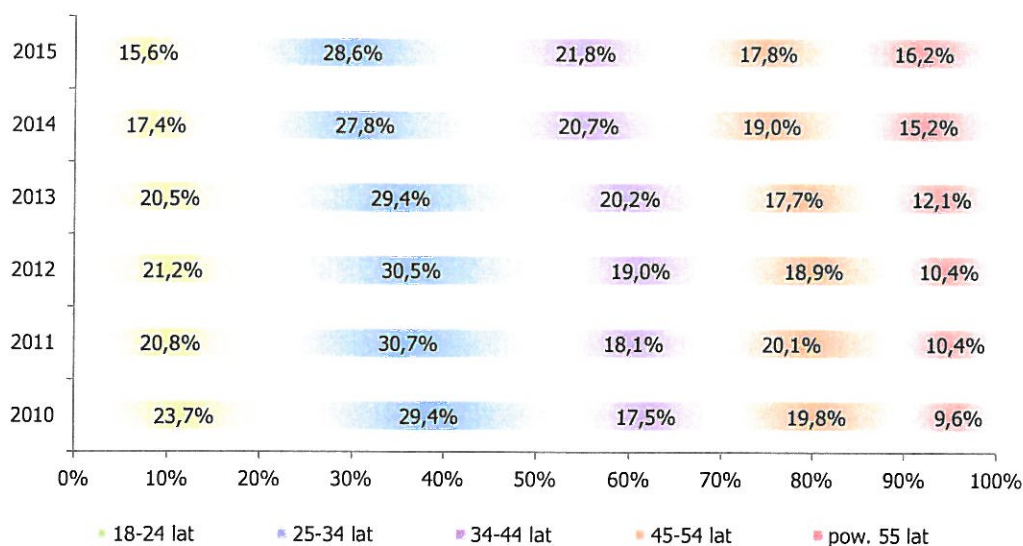
Program promocji zatrudnienia oraz aktywizacji lokalnego rynku pracy na lata 2016-2020

Gmina	III kwartał 2012	III kwartał 2013	III kwartał 2014	III kwartał 2015	Zmiana do III kwartału 2014
Zbrosławice	575	589	498	467	-31
Ogółem	5606	5997	5270	4755	-515

Na podstawie danych WUP Katowice

Powiat tarnogórski charakteryzuje się wysokim udziałem wśród bezrobotnych, osób młodych (w wieku 18 – 34 lata). Odsetek młodych bezrobotnych w powiecie w III kwartale 2015 roku wyniósł 44,2%. W ciągu ostatnich kilku lat zauważalny jest jednak widoczny spadek udziału osób w tej grupie wiekowej w ogóle bezrobotnych (w 2010 odsetek ten wyniósł 53,1 %). Odsetek osób w wieku 35 – 54 lata wynosi w powiecie 39,6%, co oznacza wzrost w ciągu ostatnich sześciu lat o 2,3 pkt. procentowego. Największy wzrost zaobserwowany został w odsetku osób z najstarszej grupy wiekowej – powyżej 55 lat. Udział tych osób w ogóle bezrobotnych od 2010 roku wzrósł o 6,6 pkt. procentowego i wyniósł w III kwartale 2015 roku 16,2%. Szczegółowe informacje dotyczące rozkładu osób bezrobotnych pod względem wieku przedstawia poniższy wykres.

Rysunek 10. Rozkład wieku bezrobotnych w powiecie tarnogórskim w latach 2010-2015

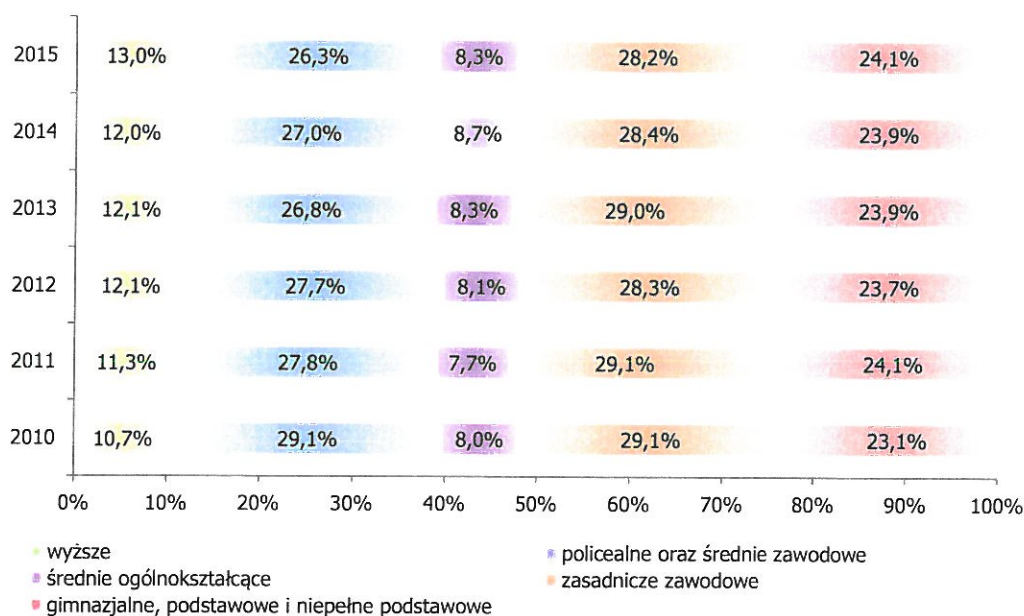
Źródło: Bank Danych Lokalnych za III kw. 2015 roku

W ogólnej liczbie zarejestrowanych na terenie powiatu bezrobotnych najliczniejszy udział mają osoby o wykształceniu zasadniczym zawodowym – 28,2%. Nieco niższy udział w ogólnej liczbie zarejestrowanych mają osoby z wykształceniem policealnym/średnim zawodowym – 26,3%. Podczas gdy udział osób z wykształceniem zawodowym w ciągu ostatnich sześciu lat (od III kwartału 2010 roku do III kwartału 2015 roku) ulegał nieznacznym wahaniom, w przypadku osób z wykształceniem policealnym i średnim zawodowym zauważalna jest tendencja spadkowa (o 2,8 pkt. procentowego). Osoby z wykształceniem

Program promocji zatrudnienia oraz aktywizacji lokalnego rynku pracy na lata 2016-2020

gimnazjalnym lub niższym – stanowiły w III kwartale 2015 roku 24,1% ogółu osób bezrobotnych. Do znaczącego wzrostu doszło natomiast w udziale osób z wykształceniem wyższym – od III kwartału 2010 roku obserwowany jest stopniowy wzrost wśród bezrobotnych legitymujących się tego rodzaju wykształceniem. Ogółem udział osób z wykształceniem wyższym wzrósł w tym czasie o 2,3 pkt. procentowe. Najmniejszą grupę wśród bezrobotnych osób stanowią osoby z wykształceniem średnim ogólnokształcącym – stanowią oni 8,3% ogółu bezrobotnych, a w ciągu ostatnich sześciu lat odsetek ten wahał się pomiędzy 7,7% a 8,3%. Szczegółowe informacje przedstawione zostały na wykresie.

Rysunek 11. Rozkład wykształcenia bezrobotnych w powiecie tarnogórskim – od III kwartału 2010 roku do III kwartału 2015 roku

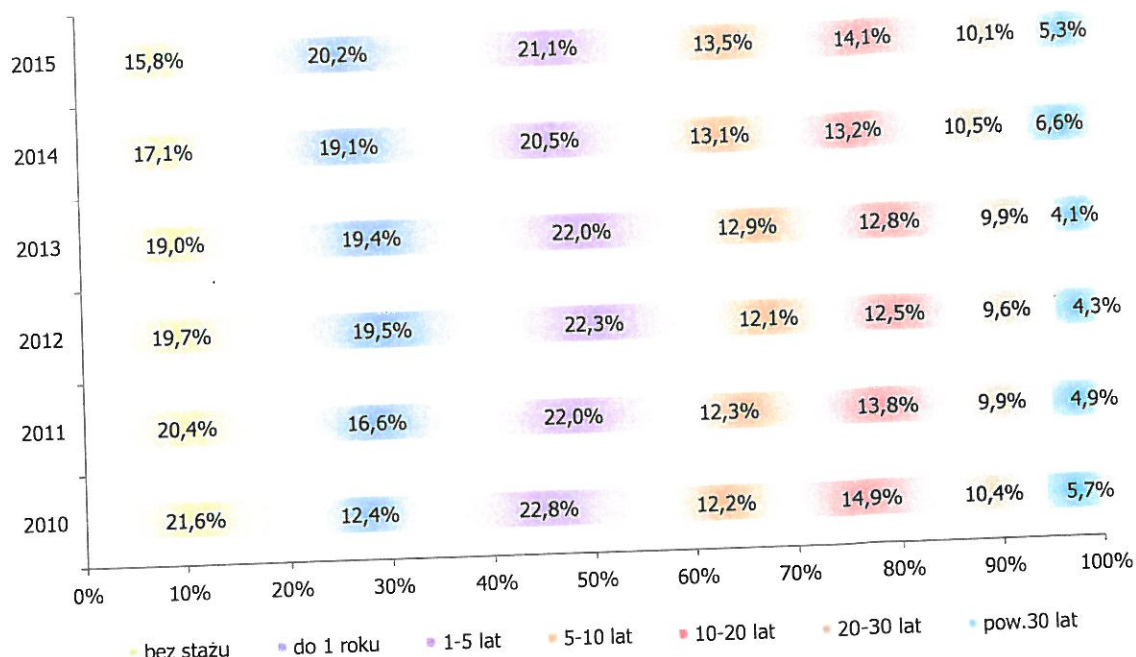
Źródło: Bank Danych Lokalnych GUS;

W powiecie tarnogórskim bezrobotni nieposiadający stażu pracy stanowią 15,8% ogółu zarejestrowanych. Udział osób bez doświadczenia zawodowego w ciągu ostatnich 6 lat ulegał stopniowemu zmniejszaniu - w III kwartale 2010 roku udział osób nieposiadających stażu pracy wynosił 21,6%, czyli o 5,8 pkt. procentowego mniej niż w III kwartale 2015 roku. Podczas gdy udział osób bez stażu pracy stopniowo malał, wśród bezrobotnych wzrastał udział osób posiadających niewielki staż pracy - w analizowanym okresie udział osób posiadających staż pracy do roku zwiększył się z 12,4% do 20,2%. Odsetek osób ze stażem pracy od 1 do 5 lat nie ulegał większym wahaniom i utrzymywał się na poziomie 20,5% - 22,8%. Niewielkiej tendencji wzrostowej ulegał za to odsetek osób ze stażem pracy od 5 do 10 lat – za wyjątkiem III kwartału 2013 roku udział osób z tej grupy stale wzrastał i ogółem zwiększył się o 1,4 pkt. procentowego. Udział osób z dłuższym stażem pracy (powyżej 10 lat) od III kwartału 2010 roku do III kwartału 2012 roku stopniowo się zmniejszał (z 43,2% do 38,5%). Od III kwartału 2012 odsetek osób z ponad dziesięcioletnim stażem pracy sukcesywnie wzrastał i w III kwartale 2014 roku

Program promocji zatrudnienia oraz aktywizacji lokalnego rynku pracy na lata 2016-2020

wyniósł 43,4%, po czym nieznacznie spadł i osiągnął wartość 43,0%. Szczegółowe informacje dotyczące rozkładu stażu pracy osób bezrobotnych w powiecie tarnogórskim przedstawione zostały na rysunku.

Rysunek 12. Rozkład stażu pracy bezrobotnych w powiecie tarnogórskim – od III kwartału 2010 roku do III kwartału 2015 roku

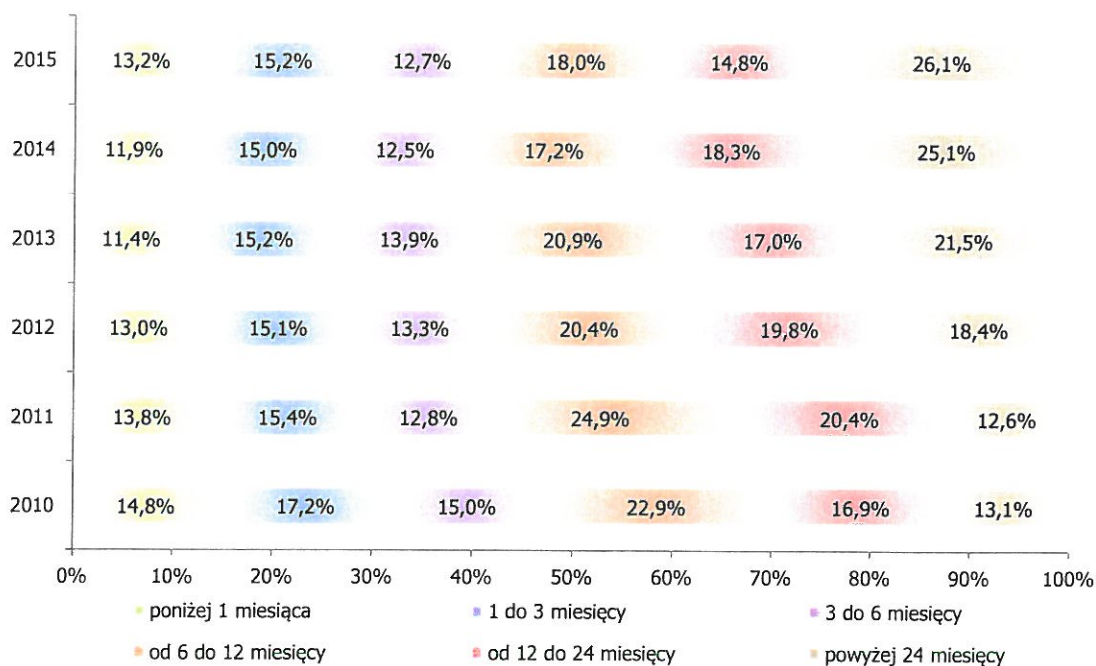

Źródło: Bank Danych Lokalnych GUS;

Istotnym czynnikiem charakteryzującym kondycję lokalnego rynku pracy jest również czas pozostawania przez osoby bezrobotne bez zatrudnienia. **Około 26,1% bezrobotnych w powiecie tarnogórskim pozostaje bez zatrudnienia przez okres dłuższy niż 24 miesiące. Jest to odsetek dużo wyższy niż w analogicznym okresie w 2010 roku, kiedy to 13,1% bezrobotnych pozostawało zarejestrowanych w PUP.** Udział osób pozostających bez zatrudnienia przez okres od 6 do 24 miesięcy malał w przeciągu ostatnich kilku lat. Podczas gdy w III kwartale 2011 roku odsetek ten wynosił 45,3%, przez kolejne pięć lat udział ten stale się zmniejszał i w efekcie w III kwartale 2015 roku wyniósł 32,8%. Od III kwartału 2010 roku do III kwartału 2014 roku malał odsetek osób, które zarejestrowane były w powiatowym urzędzie pracy przez okres nie dłuższy niż 6 miesięcy. Ogółem w tym okresie udział osób z tej grupy zmalał z 47,0% do 39,4%. W ostatnim rozpatrywanym okresie doszło do wzrostu w udziale osób bezrobotnych pozostających bez zatrudnienia przez okres do 6 miesięcy- w III kwartale 2015 roku wyniósł on 41,1%. Szczegółowe informacje przedstawione zostały na poniższym wykresie.

Program promocji zatrudnienia oraz aktywizacji lokalnego rynku pracy na lata 2016-2020

Rysunek 13. Rozkład czasu pozostawania bez pracy bezrobotnych w powiecie tarnogórskim od III kwartału 2010 roku do III kwartału 2015 roku

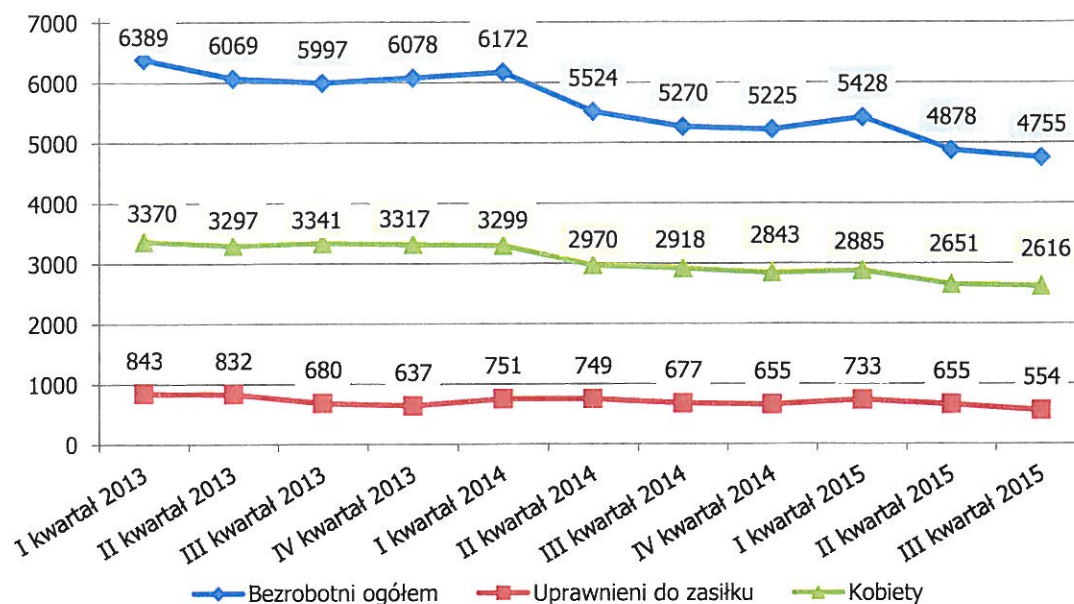

Źródło: Bank Danych Lokalnych GUS;

Liczba osób bezrobotnych zarejestrowanych z terenu powiatu zmalała pomiędzy I a III kwartałem 2013 r. (spadek o 392 osoby). Następnie wzrastała do I kwartału 2014 r., po czym nastąpił kolejny spadek liczby zarejestrowanych bezrobotnych, który trwał do końca IV kwartału 2014 roku (spadek o 942 osoby). Po tym okresie nastąpił niewielki wzrost w liczbie zarejestrowanych bezrobotnych, a w okresie I-III kwartał 2015 roku liczba zarejestrowanych bezrobotnych ponownie się zmniejszała. Relatywnie wysoka liczba bezrobotnych była uprawniona do zasiłku w I kwartale 2013 r. (843 osoby, tj. 13,2% ogółu zarejestrowanych bezrobotnych). Po tym okresie liczba uprawnionych do zasiłku spadała do końca IV kwartału 2013 r. Wzrost liczby uprawnionych do zasiłku nastąpił ponownie w I kwartale 2014 r po czym liczba osób uprawnionych do otrzymywania zasiłku ponownie się zmniejszała i w IV kwartale 2014 roku wyniosła 655 osób (tj. 12,5% ogółu). W I kwartale 2015 roku doszło do ponownego wzrostu w liczbie osób bezrobotnych, po czym do końca rozpatrywanego okresu liczba osób bezrobotnych uprawnionych do otrzymywania zasiłku stale się zmniejszała i w III kwartale 2015 roku wyniosła 554 osoby. Liczba bezrobotnych kobiet ulegała zmianom – najwięcej bezrobotnych kobiet zarejestrowanych było w I kwartale 2013 roku (3370), natomiast najmniej kobiet figurowało w rejestrze Powiatowego Urzędu Pracy w III kwartale 2015 roku – 2616. Omawiane dane przedstawiono na poniższym rysunku.

Program promocji zatrudnienia oraz aktywizacji lokalnego rynku pracy na lata 2016-2020

Rysunek 14. Liczba bezrobotnych ogółem i uprawnionych do zasiłku zarejestrowanych w PUP z terenu powiatu tarnogórskim

Źródło: Bank Danych Lokalnych GUS;
Stan z końca okresu.

Osoby bezrobotne będące w szczególnej sytuacji na rynku pracy

Bezrobotni będący w szczególnej sytuacji na rynku pracy to grupa osób, która ze względu na szczególne uwarunkowania ma znaczne problemy z wyjściem ze stanu bezrobocia. 84,5% spośród ogółu bezrobotnych zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy na koniec II kwartału 2015 r. kwalifikowało się do grupy znajdujących się w szczególnej sytuacji na rynku pracy. Wśród nich osoby długotrwale bezrobotne stanowiły 64,5% osób bezrobotnych. Wśród osób będących w szczególnej sytuacji na rynku pracy 34,4% jest osobami do 30 roku życia, a 16,8% należy do grupy osób do 25 roku życia. Około 31,6% osób będących w szczególnej sytuacji na rynku pracy ma więcej niż 50 lat, z kolei 14,4% wychowuje co najmniej jedno dziecko do 6 roku życia. Pozostałe grupy osób w szczególnej sytuacji na rynku pracy są mniej liczne. Osoby niepełnosprawne stanowią 5,0%, natomiast osoby korzystające z pomocy opieki społecznej 0,6% osób w szczególnej sytuacji. Tylko jedna osoba wśród osób będących w szczególnej sytuacji na rynku pracy posiada dziecko niepełnosprawne do 18 roku życia. Do grupy osób będących w szczególnej sytuacji na rynku pracy w większości przypadków zakwalifikowane są kobiety- stanowią one 55,2% ogółu grupy. Najwyższy odsetek kobiet znajduje się wśród osób korzystających z pomocy społecznej (88,0% kobiet) oraz wychowujących co najmniej jedno dziecko do 6 roku życia (86,0% kobiet). Najniższy odsetek kobiet

odnotowany został wśród osób powyżej 50 roku życia (42,1%). Szczegółowe informacje na temat liczby zarejestrowanych bezrobotnych w szczególnej sytuacji na rynku pracy znajdują się w poniższej tabeli.

Tabela 10. Bezrobotni w szczególnej sytuacji na rynku pracy w powiecie tarnogórskim za II kwartał 2015 roku

Kategoria bezrobotnych	Bezrobotni zarejestrowani		Kobiety	
	N	udział w ogóle bezrobotnych w szczególnej sytuacji	N	udział wśród osób w szczególnej sytuacji na rynku pracy
do 30 roku życia	1 419	34,4%	823	58,0%
w tym 25 roku życia	691	16,8%	391	56,6%
długotrwale bezrobotne	2 660	64,5%	1 540	57,9%
powyżej 50 roku życia	1 305	31,6%	549	42,1%
korzystające ze świadczeń z pomocy społecznej	25	0,6%	22	88,0%
posiadające co najmniej jedno dziecko do 6 roku życia	592	14,4%	509	86,0%
posiadające co najmniej jedno dziecko niepełnosprawne do 18 roku życia	1	0,0%	1	100,0%
niepełnosprawni	206	5,0%	102	49,5%
W szczególnej sytuacji	4 124	84,5%	2 276	55,2%

Źródło: PUP Tarnowskie Góry

Streszczenie wyników badania rynku pracy w powiecie tarnogórskim

- W badaniu ilościowym zakończonym w listopadzie 2015 r. wzięło udział 150 pracodawców zatrudniających co najmniej jedną osobę. 24,7% wszystkich pracodawców stanowili mikro przedsiębiorcy (37 podmiotów). 53,3% ogółu badanych to reprezentanci sektora małych przedsiębiorstw (80 podmiotów), natomiast pozostałe 22,0% ankietowanych to reprezentanci średnich/dużych firm (33 podmioty). Badanie ilościowe zrealizowano również w gronie 460 osób bezrobotnych, spośród których kobiety stanowiły 58,5%. Zgodnie z założeniami metodologicznymi próbę podzielono na kwoty ze względu na profil pomocy i wiek.
- Blisko 80% badanych pracodawców ocenia kondycję swoich firm co najmniej dobrze. Na trudną sytuację ekonomiczną wskazuje 19,3% ankietowanych, a na zagrożenie likwidacją kolejne 1,3% badanych. Relatywnie najlepiej swoją aktualną kondycję oceniają przedsiębiorcy z branż: transportu i gospodarki magazynowej, pozostałej działalności usługowej oraz przetwórstwa przemysłowego. Pracodawcy, którzy lepiej oceniają swoją kondycję częściej deklarowali również plany zatrudnieniowe na kolejne 12 miesięcy. Co ciekawe, lepiej kondycję ekonomiczną oceniali również pracodawcy, którzy w ostatnich 12 miesiącach współpracowali z Powiatowym Urzędem Pracy.
- Ogółem w ciągu ostatniego roku w badanych firmach zatrudniono 686 osób. W tym samym czasie badane podmioty zwolniły 208 osób. Wynik uprawnia zatem do wniosku o zwiększeniu zatrudnienia netto ogółem. Badania przekonują również, że osobom niepełnosprawnym bardzo trudno było zdobyć zatrudnienie w roku ubiegłym.
- Pracodawców zapytano również o plany zatrudnieniowe, które zamierzają zrealizować w ciągu kolejnych 24 miesięcy od momentu realizacji badania. W tym czasie zatrudnić nowe osoby zamierza 54,7% ankietowanych pracodawców. Im większe przedsiębiorstwo, tym większe prawdopodobieństwo, że w ciągu najbliższych dwóch lat poszukiwać będzie pracowników. Analiza wyników uprawnia również do wniosku, że w nadchodzących dwóch latach najaktywniejsze na rynku pracy będą firmy budowlane (81,3%), podmioty zajmujące się pozostałą działalnością usługową (72,7%) oraz przetwórcy przemysłowi (61,9%).
- Pracodawców deklarujących plany zatrudnieniowe poproszono o wskazanie przyczyn poszukiwania nowych pracowników. Wyniki są bardzo optymistyczne dla lokalnego rynku pracy. 58,5% pracodawców argumentowało, że pracownicy obejmą nowe miejsca pracy tworzone w związku z rozwojem firmy, z kolei 32,9% pracodawców plany zatrudnieniowe wiąże z brakiem pracowni-

Program promocji zatrudnienia oraz aktywizacji lokalnego rynku pracy na lata 2016-2020

ków o odpowiednich kwalifikacjach i umiejętnościach. W obu przypadkach plany skutkować będą na ogół zwiększeniem zatrudnienia netto w firmie. Wyłącznie 24,4% badanych plany zatrudnieniowe wiąże z koniecznością uzupełnienia kadry pracowniczej, z powodu przejść na emeryturę, zwolnień etc.

- Analiza wyników badania potwierdza, że dla lokalnych pracodawców w kontekście wyboru potencjalnych pracowników największe znaczenie mają posiadane kwalifikacje i uprawnienia zawodowe (65,3%), doświadczenie zawodowe (55,3%) oraz cechy osobowości/kompetencje miękkie (48,0%). Wyraźnie mniej pracodawców przywiązuje wagę do formalnego wykształcenia (32,7%), które dla pracodawców jest faktycznie tak samo ważne jak zdolność do szybkiego uczenia się (32,0%).
- Wyniki badania wskazują na dwie główne przyczyny rejestracji bezrobotnych w Powiatowym Urzędzie Pracy. 58,9% badanych zarejestrowało się z myślą o otrzymaniu ubezpieczenia zdrowotnego, a 57,2% ankietowanych pragnęło otrzymać oferty pracy. Ze względu na staż zarejestrowało się 26,5% respondentów. Możliwa pomoc doradcy zawodowego zachęciła do rejestracji 18,7% badanych.
- 98,5% badanych bezrobotnych w chwili obecnej poszukuje pracy. Trzy najczęstsze sposoby poszukiwania zatrudnienia to: przeglądanie ofert internetowych (81,7%), korzystanie z pośrednictwa Powiatowego Urzędu Pracy (55,4%) oraz z pomocy rodziny/znajomych (47,6%). Nieco więcej niż ¼ badanych poszukuje pracy przez bezpośredni kontakt z potencjalnymi pracodawcami. Zaledwie 2,6% korzysta z pośrednictwa prywatnych agencji zatrudnienia.
- Na podstawie odpowiedzi osób bezrobotnych zidentyfikowano główne bariery utrudniające podjęcie im pracy. Najczęściej wskazywano na czynniki zewnętrzne, a więc zbyt niskie oferowane wynagrodzenie (42,2% respondentów wskazało taką odpowiedź) oraz brak ofert pracy na rynku (36,5%). Zbyt krótki staż pracy jako barierę postrzega 24,8% respondentów. Około 15% ankietowanych wskazało również: opiekę nad członkiem rodziny/dzieckiem (15,2%), nieodpowiednie kwalifikacje (14,8%) i trudności z dojazdem do potencjalnych miejsc pracy (13,5%).
- W kontekście znalezienia zatrudnienia badani bezrobotni największe nadzieje wiążą z przekwalifikowaniem/podniesieniem poziomu wykształcenia oraz wyjazdem za granicę. Niewątpliwie dobrym prognostykiem dla lokalnego rynku pracy jest fakt, że zdecydowana większość bezrobotnych zarejestrowanych w PUP pragnie podnosić swoje kwalifikacje zawodowe. Blisko ¾ badanych chciałoby podjąć podobne działania, a ponad połowa bezrobotnych jest na nie kategorycznie zdecydowana.

Program promocji zatrudnienia oraz aktywizacji lokalnego rynku pracy na lata 2016-2020

- Bezrobotnych niezainteresowanych podnoszeniem kwalifikacji poproszono o wskazanie elementów, które mogłyby ich skłonić do zmiany decyzji. Wyniki badania jednoznacznie wskazują, że przeważającą część bezrobotnych przekonałaby gwarancja uzyskania zatrudnienia (66,7%).
- Analiza wyników pomiaru wykazała, że bezrobotnych przed uruchomieniem działalności gospodarczej powstrzymują przede wszystkim: brak funduszy na rozpoczęcie działalności (bariera dla 59,3% badanych) oraz strach przed porażką (34,1%). Wyraźnie rzadziej wskazywano m.in.: brak pomysłu na rodzaj działalności (18,9%), skomplikowaną procedurę pozyskiwania środków z Urzędu Pracy (14,5%), brak wiedzy na temat prowadzenia własnej działalności – podstaw przedsiębiorczości i zarządzania (13,0%) oraz brak wiedzy merytorycznej (12,3%).
- Bezrobotni wskazali również formy wsparcia, którymi są zainteresowani w kontekście przyszłej pomocy Powiatowego Urzędu Pracy. Niemal wszyscy badani bezrobotni chcieliby skorzystać z form wsparcia oferowanych przez Urząd. Pozytywnym wyróżnikiem jest również fakt, że wyłącznie 7,6% badanych chciałoby skorzystać ze świadczeń (zasiłków, dodatków aktywizacyjnych etc.). Trzy formy wsparcia wzbudzające zdecydowanie największe zainteresowanie badanych to: pośrednictwo pracy (58,0%), szkolenia (50,4%) oraz staże (39,6%).
- Na koniec zidentyfikowano także formy wsparcia, na jakie zapotrzebowanie pracodawców powinno być największe w przyszłości. Dobrym prognostykiem jest fakt, że zainteresowanych współpracą z Urzędem w przyszłości jest 86,0% badanych pracodawców. Większość badanych pracodawców pragnęłoby skorzystać ze staży (52,0%). Co najmniej 20,0% zainteresowanie zidentyfikowano także w przypadku: pośrednictwa pracy (33,3%), wyposażenia/doposażenia stanowiska pracy (27,3%), refundacji składki ZUS z tytułu zatrudnienia bezrobotnego do 30 roku życia podejmującego pracę po raz pierwszy (20,7%) oraz sfinansowania dokształcenia w ramach Krajowego Funduszu Szkoleniowego, w tym głównie w formie szkoleń (20,0%).

Profile pomocy dla osób bezrobotnych i formy aktywizacji

Z dniem 27 maja 2014 r. weszła w życie nowelizacja ustawy o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy. Jednym z jej najważniejszych elementów było wprowadzenie nowego podejścia do osób bezrobotnych. Ma ono być uzależnione od indywidualnych potrzeb i powiązane z charakterem działań, jakie można klientowi zaproponować po dokonaniu indywidualnej diagnozy jego sytuacji. Diagnoza odbywa się przy pomocy narzędzia przygotowanego przez Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej, jakim jest Kwestionariusz do profilowania pomocy. PUP udzielając bezrobotnemu pomocy ustala dla bezrobotnego profil pomocy oraz zakres form pomocy poprzez przygotowanie Indywidualnego Planu Działania.

- I profil pomocy - bezrobotni aktywni, którzy nie potrzebują specjalistycznej pomocy - PUP może zastosować pośrednictwo pracy, a także w uzasadnionych przypadkach poradnictwo zawodowe lub szkolenia, dotacje na rozpoczęcie działalności oraz inne formy pomocy;
- II profil pomocy - bezrobotni wymagający wsparcia, którzy będą korzystać ze wszystkich usług i instrumentów określonych w ustawie;
- III profil pomocy - bezrobotni oddaleni od rynku pracy, którzy będą aktywizowani w ramach Programu Aktywizacja i Integracja realizowanego przez PUP i OPS oraz w ramach działań aktywizacyjnych zlecanych przez Urząd Pracy lub poprzez programy specjalne, skierowanie do zatrudnienia wspieranego u pracodawcy.

Pracownicy Powiatowego Urzędu Pracy w 2014 r. ustalili łącznie 7388 profili. Profil I ustalono w 346 przypadkach, profil II ustalono w 5101 przypadkach, profil III ustalono w 1941 przypadkach.

Na dzień 31.12.2014 r. w ewidencji znajdowało się:

- 178 osób z ustalonym I profilem pomocy, tj. 3,7% ogółu osób z ustalonym profilem,
- 3.145 osób z ustalonym II profilem pomocy, tj. 65,2%
- 1.499 osób z ustalonym III profilem pomocy, tj. 31,1%³

Formy aktywizacji osób bezrobotnych

Powiatowy Urząd Pracy we Tarnowskich Górach oferuje wiele aktywnych programów dedykowanych osobom bezrobotnym. **Najczęstszymi formami wsparcia są staże oraz dodatki aktywizacyjne.** W ich przypadku liczba uczestników zdecydowanie przewyższa pozostałe organizowane przez PUP formy wsparcia. Znacząca liczba osób bezrobotnych korzysta również z dofinansowania na podejmowanie działalności gospodarczej oraz ze szkoleń.

³ Sprawozdanie z realizacji „Programu promocji zatrudnienia oraz aktywizacji zawodowej lokalnego rynku pracy w powiecie tarnogórskim” za rok 2014

Tabela 11. Liczba uczestników aktywnych form przeciwdziałania bezrobociu w powiecie w 2014 roku

Rodzaj aktywizacji	Liczba bezrobotnych korzystających z formy aktywizacji
staże	579
dodatki aktywizacyjne	299
dofinansowanie podejmowania działalności gospodarczej	216
szkolenia	165
prace interwencyjne	92
prace społecznie użyteczne	60
refundacja kosztów wyposażenia i doposażenia stanowiska pracy	60
roboty publiczne	30
przygotowanie zawodowe dla dorosłych	10
bon zatrudnieniowy	7
dofinansowanie kosztów przejazdu	7
bon na zasiedlenie	5
dofinansowanie wynagrodzenia dla osób 50+	3
grant na telepracę	0
refundacja składki ZUS	0
Inne:	
Program Aktywizacja i Integracja	7
finansowanie kosztów dojazdu	na kwotę 5,6 tys. zł

Źródło: PUP Tarnowskie Góry.

Krajowy Fundusz Szkoleniowy

W 2014 roku tut. Urząd w ramach Krajowego Funduszu Szkoleniowego podpisał 9 umów z pracodawcami na kształcenie ustawiczne pracowników i pracodawców, z których wynika, że 20 osób rozpoczęło szkolenia, 1 osoba podjęła studia podyplomowe oraz 11 osób przystąpiło do egzaminów.

Realizacja zadań dotyczących aktywizacji lokalnego rynku pracy

W 2014 roku Powiatowy Urząd Pracy w Tarnowskich Górach na aktywizację osób bezrobotnych dysponował środkami w wysokości 13.292,61 tys. zł.

Środki, które zostały przyznane powiatowi tarnogórskiemu na aktywizację osób bezrobotnych w ramach tzw. algorytmu to kwota 2.771,50 tys. zł oraz środki z PFRON - 184,3 tys. zł. Pozostała kwota to środki uzyskane w ramach dodatkowych projektów i konkursów:

1. **program** aktywizacji zawodowej bezrobotnych do 25 roku życia - 519,6 tys. zł,
2. **program** aktywizacji zawodowej osób bezrobotnych zwolnionych z przyczyn nie dotyczących pracowników oraz pracowników objętych zwolnieniami monitorowanymi - 600,0 tys. zł,
3. **program** aktywizacji zawodowej bezrobotnych powyżej 50 roku życia - 66,9 tys. zł,
4. **program** aktywizacji zawodowej bezrobotnych rodziców powracających na rynek pracy, posiadających co najmniej 1 dziecko w wieku do lat 6 i osób bezrobotnych sprawujących opiekę nad osobą zależną - 22,0 tys. zł,
5. Program Aktywizacja i Integracja - 5,4 tys. zł,
6. **program** robót publicznych w regionach wysokiego bezrobocia - 75,5 tys. zł,
7. **dwa programy** aktywizacji zawodowej bezrobotnych do 30 roku życia - 562,4 tys. zł,
8. **program** aktywizacji zawodowej bezrobotnych spełniających warunek art. 49 ustawy - 177,0 tys. zł,
9. **projekt systemowy** „Twoje lepsze jutro” Poddziałanie 6.1.3 PO KL - 6.517,4 tys. zł,
10. **projekt konkursowy** „Gotowi do startu - staż!” Poddziałanie 6.1.1 PO KL - 552,68 tys. zł,
11. **projekt partnerski** „Kierunek przedsiębiorczość” Działanie 6.2 PO KL - 862,8 tys. zł,
12. **projekt konkursowy** „Twoja szansa na pracę” Poddziałanie 6.1.1 PO KL - 353,03 tys. zł,
13. „JUNIOR - program aktywizacji zawodowej absolwentów niepełnosprawnych” - 22,1 tys. zł.

W ramach powyższych środków ponad 1.300 osób bezrobotnych skorzystało z różnych form aktywizacji zawodowej: staży, szkoleń, robót publicznych, prac interwencyjnych, prac społecznie użytecznych, przygotowania zawodowego dorosłych, dotacji na otwarcie własnej działalności gospodarczej, zatrudnienia w ramach refundowanego miejsca pracy oraz nowych instrumentów wprowadzonych przez nowelizację ustawy, tj. bonów stażowych, bonów szkoleniowych, bonów na zasiedlenie, bonów zatrudnieniowych oraz dofinansowania wynagrodzenia dla osób bezrobotnych powyżej 50 roku życia.

Analiza SWOT

Celem analizy SWOT jest wskazanie mocnych oraz słabych stron badanego obszaru, a także szans oraz zagrożeń dla jego realizacji. Nazwa tego narzędzia jest akronimem angielskich słów, które kolejno oznaczają:

- Strengths (mocne strony),
- Weaknesses (słabe strony),
- Opportunities (szanse),
- Threats (zagrożenia).

W przypadku Analizy SWOT dla badania rynku pracy w powiecie tarnogórskim, jej podstawę stanowi analiza kondycji lokalnej przedsiębiorczości oraz położenia osób bezrobotnych. Analiza SWOT obejmuje identyfikację i klasyfikację czynników wewnętrznych (mocne i słabe strony) i zewnętrznych (szanse i zagrożenia) warunkujących kształt lokalnego rynku pracy. Zderzenie ze sobą mocnych i słabych stron z szansami i zagrożeniami pozwala określić potencjał rynku, a także możliwość osłabienia lub wzmocnienia siły oddziałujących na niego czynników. Poniższa tabela przedstawia zestawienie mocnych i słabych stron oraz szans i zagrożeń. Zauważyć należy, że ilość zagrożeń jest wyraźnie mniejsza niż liczba szans, w związku z tym rozważna polityka rynku pracy powinna się skupić na zachowaniu przewagi w obszarach wyszczególnionych po stronie mocnych stron i maksymalnym wykorzystaniu pojawiających się szans. Przy takiej polityce można spodziewać się dalszej poprawy sytuacji na rynku pracy w następnych latach.

Tabela 12. Analiza SWOT dla lokalnego rynku pracy

Mocne strony:	Słabe strony:
<ul style="list-style-type: none">▪ W powiecie tarnogórskim na przestrzeni ostatnich lat (od 2009 do 2014 r.) saldo migracji było dodatnie.▪ Liczba podmiotów gospodarczych w powiecie w ciągu ostatnich sześciu lat ulegała stałemu wzrostowi.▪ Nieprzerwanie od dwóch lat w powiecie wyraźnie spada liczba osób bezrobotnych, spada także stopa bezrobocia rejestrowanego.▪ Blisko 80% badanych pracodawców ocenia kondycję swoich firm co najmniej dobrze,	<ul style="list-style-type: none">▪ W powiecie tarnogórskim w ostatnich 6 latach obserwuje się nieustanny spadek liczby ludności poniżej 24 roku życia.▪ W ostatnich latach w powiecie stale maleje odsetek osób w wieku produkcyjnym.▪ 84,5% spośród ogółu bezrobotnych zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy na koniec II kwartału 2015 r. kwalifikowało się do grupy znajdujących się w szczególnej sytuacji na rynku pracy.

Program promocji zatrudnienia oraz aktywizacji lokalnego rynku pracy na lata 2016-2020

wyłącznie 1,3% badanych podmiotów zagrożonych jest likwidacją.

- Wyniki badania wskazują, że w ciągu ostatniego roku w badanych firmach odnotowano wzrost zatrudnienia netto.

Szanse:

- Blisko 55% pracodawców posiada plany zatrudnieniowe na najbliższe 2 lata. Zdecydowana większość planów skutkować będzie wzrostem zatrudnienia netto.
- 98,5% badanych bezrobotnych w chwili obecnej poszukuje pracy.
- Badani bezrobotni swoje umiejętności poszukiwania pracy oceniają ponadprzeciętnie.
- W kontekście znalezienia zatrudnienia badani bezrobotni największe nadzieje wiążą z przekwalifikowaniem/podniesieniem poziomu wykształcenia.
- Zdecydowana większość bezrobotnych zarejestrowanych w PUP pragnie podnosić swoje kwalifikacje zawodowe.
- Bezrobotnych niezainteresowanych podnoszeniem kwalifikacji do zmiany decyzji skłonić mogłaby przede wszystkim gwarancja otrzymania pracy.
- 83,3% bezrobotnych docenia korzyści wprowadzonego nowelizacją profilowania.
- Niemal wszyscy badani bezrobotni chcieliby skorzystać z form wsparcia oferowanych przez Urząd.

- Niekorzystna sytuacja w zakresie zatrudniania osób niepełnosprawnych.

- Główne bariery utrudniające bezrobotnym podjęcie pracy mają charakter zewnętrzny – brak ofert pracy na rynku, niskie oferowane wynagrodzenie.

Zagrożenia:

- Bezrobotni w powiecie tarnogórskim mają relatywnie wysokie oczekiwania płacowe.
- Niewielu bezrobotnych zainteresowanych jest pracą w elastycznych formach zatrudnienia lub specyficznych godzinach pracy.
- Relatywnie niewielu bezrobotnych jest w chwili obecnej gotowych do uruchomienia działalności gospodarczej.
- Bezrobotni nie są przekonani co do tego, że oferowane im wsparcie jest lepsze po ostatniej nowelizacji ustawy o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy.

-
- Zainteresowanych współpracą z Urzędem w przyszłości jest 86,0% badanych pracodawców.
-

Cele i zadania Powiatowego Urzędu Pracy w Tarnowskich Górach oraz Samorządu Powiatu Tarnogórskiego

Program Promocji Zatrudnienia oraz Aktywizacji Lokalnego Rynku Pracy na lata 2016-2020 przewiduje objęcie kompleksowym wsparciem przede wszystkim osoby bezrobotne znajdujące się w szczególnej sytuacji na rynku pracy. Wsparcie będzie zatem kierowane do:

- Osób bezrobotnych do 30 roku życia;
- Osób długotrwale bezrobotnych;
- Osób bezrobotnych powyżej 50 roku życia;
- Osób bezrobotnych korzystających ze świadczeń pomocy społecznej;
- Osób bezrobotnych posiadających co najmniej jedno dziecko do 6 roku życia lub co najmniej jedno dziecko niepełnosprawne do 18 roku życia;
- Osób bezrobotnych niepełnosprawnych.

Osoby z wymienionych wyżej grup ze względu na najtrudniejszą sytuację zawodową będą miały pierwszeństwo w dostępie do form wsparcia oferowanych przez Powiatowy Urząd Pracy w Tarnowskich Górach.

Ponadto, wsparcie Urzędu kierowane będzie do osób poszukujących pracy, osób gotowych do uruchomienia działalności gospodarczej, a także przedsiębiorców i pracodawców zamierzających tworzyć nowe miejsca pracy.

Program zakłada realizację trzech celów nadrzędnych (głównych) wzajemnie ze sobą powiązanych. Pierwszym celem nadrzędnym jest zmniejszenie liczby bezrobotnych na lokalnym rynku pracy oraz ograniczenie stopy bezrobocia rejestrowanego. Drugim celem nadrzędnym jest zwiększenie zatrudnienia netto w przedsiębiorstwach posiadających swoją siedzibę lub oddział na terenie powiatu tarnogórskiego. Za trzeci cel nadrzędny obrano podniesienie jakości usług oferowanych przez Powiatowy Urząd Pracy w Tarnowskich Górach.

Zakłada się osiągnięcie celów nadrzędnych dzięki realizacji siedmiu wyznaczonych celów szczegółowych (operacyjnych):

1. Upowszechnienie pozytywnego wizerunku Urzędu Pracy wśród klientów, pracodawców i partnerów instytucjonalnych;
2. Pozyskiwanie środków finansowych ze źródeł zewnętrznych;
3. Wzmacnianie pozycji osób bezrobotnych na rynku pracy;
4. Realizacja profilaktyki bezrobocia;
5. Wspieranie rozwoju gospodarczego;

Program promocji zatrudnienia oraz aktywizacji lokalnego rynku pracy na lata 2016-2020

6. Wspieranie tworzenia nowych miejsc pracy i promocja samozatrudnienia;
7. Zapewnienie wysokiej efektywności form wsparcia realizowanych przez Powiatowy Urząd Pracy.

Do każdego z celów szczegółowych (operacyjnych) przypisano konkretne zadania umożliwiające ich realizację:

CEL SZCZEGÓŁOWY nr 1:

Upowszechnienie pozytywnego wizerunku Urzędu Pracy wśród klientów, pracodawców i partnerów instytucjonalnych

- 1) Powiatowy Urząd Pracy będzie inicjował, prowadził i integrował działania służb zatrudnienia i pomocy społecznej na terenie powiatu tarnogórskiego. Współpraca prowadzona będzie również z organizacjami pracodawców oraz organizacjami pozarządowymi, których profil działania ma wpływ na lokalny rynek pracy.
- 2) Stała współpraca prowadzona będzie z instytucjami edukacyjnymi, szkołami i pozaszkolnymi ośrodkami szkoleniowymi. Jej najważniejszym celem będzie dostosowanie nabywanych przez absolwentów szkół kwalifikacji do zapotrzebowania odnotowywanego na rynku pracy.
- 3) Pracownicy Powiatowego Urzędu Pracy będą prowadzili wizyty w terenie, u pracodawców, celem uzyskania informacji o wolnych miejscach pracy oraz przedstawienia oferty urzędu w zakresie form wsparcia.
- 4) Powiatowy Urząd Pracy będzie popularyzował swoją działalność za pomocą opracowań własnych (informatory, ulotki, broszury), portali społecznościowych, organizowanych konferencji i spotkań z uczestnikami rynku pracy oraz za pośrednictwem lokalnych mediów: prasy, radia, portali internetowych, celem dotarcia do jak największej grupy osób potencjalnie zainteresowanych skorzystaniem z usług Urzędu.
- 5) Zadaniem Urzędu będzie prowadzenie regularnych działań mających na celu podnoszenie kompetencji i kwalifikacji własnych pracowników, w tym tworzenie i realizowanie rocznych planów działania Urzędu w zakresie dokształcania zatrudnionych osób. Wśród pracowników Urzędu promowany będzie udział w konferencjach i seminariach oraz kontynuowanie nauki na studiach podyplomowych.

CEL SZCZEGÓŁOWY nr 2:

Pozyskiwanie środków finansowych ze źródeł zewnętrznych

- 1) Powiatowy Urząd Pracy będzie systematycznie ubiegał się o środki na realizację projektów aktywizacyjnych i programów specjalnych, każdorazowo adresowanych do konkretnych grup osób bezrobotnych. Wyniki zrealizowanego badania wskazują na trudną sytuację osób niepełnospraw-

Program promocji zatrudnienia oraz aktywizacji lokalnego rynku pracy na lata 2016-2020

nich pozostających w rejestrach Urzędu. Powiatowy Urząd Pracy przygotowuje projekty i programy dla tej grupy osób.

- 2) Powiatowy Urząd Pracy wzorem dotychczasowej praktyki będzie realizował projekty w partnerstwie. Naturalnymi partnerami Urzędu są ośrodki pomocy społecznej i instytucje rynku pracy, ochotnicze hufce pracy, prywatne agencje pośrednictwa pracy, placówki edukacyjne i organizacje pracodawców.
- 3) Powiatowy Urząd Pracy będzie brał udział w konkursach ogłaszanych przez Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej.

CEL SZCZEGÓŁOWY nr 3:

Wzmacnianie pozycji osób bezrobotnych na rynku pracy

- 1) Celem Urzędu będzie stwarzanie szans na lokalnym rynku pracy dla poszczególnych bezrobotnych, ze szczególnym uwzględnieniem osób będących w szczególnej sytuacji na rynku pracy, m.in. poprzez kontynuowanie segmentacji rynku pracy oraz opracowanie programów specjalnych dla grup ryzyka. Wsparciem kompleksowym obejmowane będą osoby wymagające integracji ze społeczeństwem, osoby wykluczone i zagrożone wykluczeniem społecznym.
- 2) Powiatowy Urząd Pracy będzie realizował formy wsparcia przeznaczone dla osób bezrobotnych i wymienione w ustawie, ze szczególnym uwzględnieniem form cieszących się największym zainteresowaniem osób bezrobotnych, jak staże, szkolenia, pośrednictwo pracy, poradnictwo zawodowe i bony stażowe (wyniki badania osób bezrobotnych).
- 3) Powiatowy Urząd Pracy prowadził będzie działania nastawione na ograniczanie liczby kobiet wśród bezrobotnych z uwagi na to, że obecnie stanowią one wysoki odsetek w większości grup bezrobotnych znajdujących się w szczególnej sytuacji na rynku pracy. Wsparcie bezrobotnych kobiet prowadzone będzie na wiele sposobów m.in. poprzez przygotowanie do rozmów kwalifikacyjnych, wsparcie w podnoszeniu, zdobywaniu i uaktualnianiu kwalifikacji zawodowych, poprzez uruchomienie programów aktywizacyjnych i zapewnianie opieki nad dzieckiem na czas realizacji form wsparcia. Powiatowy Urząd Pracy opracuje projekty innowacyjne dotyczące wsparcia bezrobotnych kobiet celem uzyskania dofinansowania na ich realizację ze środków europejskich.
- 4) Powiatowy Urząd Pracy będzie we współpracy z ośrodkami pomocy społecznej realizował program Aktywizacja i Integracja.
- 5) Powiatowy Urząd Pracy będzie wspierał i promował ekonomię społeczną oraz podmioty ekonomii społecznej, jak spółdzielnie socjalne, Centra i Kluby Integracji Społecznej. Powiatowy Urząd Pracy będzie konsultował kierunki podejmowania działalności gospodarczej przez te podmioty biorąc pod uwagę ekonomiczną opłacalność oraz zapotrzebowanie lokalnego rynku na usługi i produkty. Pracownicy Urzędu będą zachęcali osoby bezrobotne do uruchamiania podmiotów

Program promocji zatrudnienia oraz aktywizacji lokalnego rynku pracy na lata 2016-2020

ekonomii społecznej, wskazując na korzyści, ale i ograniczenia tej formy aktywizacji połączonej z ekonomicznym usamodzielnieniem.

CEL SZCZEGÓŁOWY nr 4:
Realizacja profilaktyki bezrobocia

- 1) Profilaktyka bezrobocia jest zapobieganiem przyszłemu niedopasowaniu kwalifikacji do potrzeb lokalnego rynku pracy. Powiatowy Urząd Pracy będzie prowadził i popularyzował analizy, opracowania i raporty badawcze, m.in. Raport roczny z Monitoringu Zawodów Deficytowych i Nadwyżkowych, wśród placówek oświatowych, ośrodków szkoleniowych i władz samorządowych. Powiatowa Rada Rynku Pracy będzie wydawała opinie w sprawach dotyczących kierunków kształcenia.
- 2) Skuteczna profilaktyka nie jest możliwa bez prowadzenia doradztwa zawodowego. Powiatowy Urząd Pracy będzie stale współpracował z doradcami zawodowymi zatrudnionymi w lokalnych szkołach ponadgimnazjalnych oraz z nauczycielami pełniącymi zadania doradców zawodowych. Powiatowy Urząd Pracy zaleca również, aby kompleksowym doradztwem zawodowym objąć uczniów od pierwszej klasy szkoły gimnazjalnej oraz uczniów ostatnich klas szkół podstawowych. Powiatowy Urząd Pracy oferuje pomoc własnych doradców zawodowych w przygotowywaniu i prowadzeniu zajęć i prelekcji w szkołach na temat sytuacji na lokalnym rynku pracy.
- 3) Powiatowy Urząd Pracy będzie popularyzował ideę kształcenia ustawicznego wśród bezrobotnych oraz wśród uczniów lokalnych szkół (we współpracy z dyrekcjami placówek). Lokalni pracodawcy przywiązują bowiem do kwalifikacji potencjalnych kandydatów znacznie większą wagę niż do ich formalnego wykształcenia (potwierdzone wynikami badania). Urząd Pracy będzie zatem stwarzał możliwości aktualizowania i podnoszenia kwalifikacji osób bezrobotnych w drodze szkoleń i studiów podyplomowych.
- 4) Do profilaktyki bezrobocia zaliczyć należy działania adresowane do lokalnych pracodawców. Powiatowy Urząd Pracy oferował będzie szkolenia i studia podyplomowe pracowników i pracodawcy finansowane z Krajowego Funduszu Szkoleniowego. Będzie również popularyzował wiedzę o tej formie pomocy.
- 5) Wobec dużego znaczenia kwalifikacji zawodowych zaleca się dalsze upowszechnianie kursów i szkoleń realizowanych przez szkoły dla uczniów szkół ponadgimnazjalnych. Szkolenia powinny być kończone uzyskaniem dyplomu/certyfikatu honorowanego przez pracodawców.

CEL SZCZEGÓŁOWY nr 5:
Wspieranie rozwoju gospodarczego

Program promocji zatrudnienia oraz aktywizacji lokalnego rynku pracy na lata 2016-2020

- 1) Powiatowy Urząd Pracy będzie przekazywał pracodawcom informacje na temat pozyskiwania środków zewnętrznych na szkolenia pracowników. Współpraca prowadzona będzie również z fundacjami, stowarzyszeniami i instytucjami działającymi na rzecz wspierania przedsiębiorczości.
- 2) Zadaniem Urzędu będzie także tworzenie preferencyjnych warunków dla nowych firm (ze szczególnym uwzględnieniem firm innowacyjnych) oraz ich wsparcie w początkowym okresie działalności. Wsparcie realizowane będzie przez wykorzystanie aktywnych programów rynku pracy ułatwiających zakładanie i prowadzenie firm.
- 3) Powiatowy Urząd Pracy organizował będzie targi pracy, giełdy pracy, dni przedsiębiorczości oraz będzie stale świadczył pomoc w rekrutacji pracowników. Pośrednictwo Urzędu w zakresie pracy jest – jak wskazują wyniki badania – wsparciem oczekiwanym przez wielu lokalnych pracodawców, którzy wybierają pomoc PUP znacznie częściej niż wsparcie prywatnych agencji pośrednictwa zatrudnienia. Powiatowy Urząd Pracy będzie precyzyjnie i starannie dobierał kandydatów do pracy w odpowiedzi na zgłoszone wolne miejsca pracy. W tym celu istotna będzie dokładna segmentacji osób bezrobotnych na osoby zainteresowane pracą oraz zainteresowane wyłącznie ubezpieczeniem społecznym.
- 4) Powiatowy Urząd Pracy świadczył będzie usługi doradztwa zawodowego dla pracodawców polegające na pomocy doradcy w doborze kandydatów do pracy spośród osób bezrobotnych i poszukujących pracy lub poradach zawodowych dotyczących rozwoju zawodowego pracowników i pracodawcy.
- 5) Urząd będzie instytucją zaangażowaną w działania wspierające dopływ inwestorów na teren powiatu. Będzie uczestniczył w tworzeniu i konsultacji lokalnych strategii rozwoju, baz danych na temat lokalnej gospodarki, terenów inwestycyjnych i obiektów przeznaczonych na cele związane z rozwojem przedsiębiorczości.

CEL SZCZEGÓŁOWY nr 6:

Wspieranie tworzenia nowych miejsc pracy i promocja samozatrudnienia

- 1) Zadaniem Powiatowego Urzędu Pracy w Tarnowskich Górach jest tworzenie subsydiowanych miejsc pracy. Ustawa o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy zawiera katalog form wsparcia, których realizacja spoczywa na Urzędzie. Do form wsparcia ukierunkowanych na tworzenie nowych miejsc pracy należą bardzo popularne wśród pracodawców staże oraz wyposażenie/doposażenia stanowisk pracy. Przeprowadzone wśród lokalnych pracodawców badanie kwestionariuszowe potwierdza, że w kolejnych latach będą to dwie z trzech najpopularniejszych wśród pracodawców form wsparcia. Istnieje zatem namacalne potwierdzenie, że oferta Powiatowego Urzędu Pracy w tym zakresie będzie spotykać się z zainteresowaniem.
- 2) Zapisy ustawowe umożliwiają Powiatowemu Urzędowi Pracy organizowanie prac interwencyjnych i robót publicznych, finansowanie kosztów dojazdu do pracodawcy lub kosztów zakwatero-

Program promocji zatrudnienia oraz aktywizacji lokalnego rynku pracy na lata 2016-2020

wania, udzielanie bonu zatrudnieniowego i stażowego, przekazanie dofinansowania do wynagrodzenia, który ukończył 50 lat, a także przekazanie grantu na utworzenie stanowiska w formie telepracy. Wyniki przeprowadzonego badania jednoznacznie wskazują, że w kontekście tworzenia miejsc pracy dla osób powyżej 50 roku życia skuteczne będzie dofinansowanie do wynagrodzenia wypłacane pracodawcy w zamian za zatrudnienie osoby bezrobotnej z najstarszej grupy wiekowej. Blisko 20% lokalnych pracodawców wyraża zainteresowanie taką pomocą. Pozostałe formy wsparcia cieszyć będą się nieco mniejszym zainteresowaniem pracodawców. Niemniej Powiatowy Urząd Pracy będzie je promował, będzie zawierał umowy na ich realizację oraz monitorował ich realizację i efektywność.

- 3) Urząd Pracy będzie oferował pomoc w założeniu działalności gospodarczej przez bezrobotnych oraz udzielał środków na podjęcie działalności gospodarczej, bowiem brak tych środków jest główną barierą utrudniającą podjęcie działalności gospodarczej, co wykazały zrealizowane badania.
- 4) Organizowane będą również spotkania informacyjnych dla osób planujących rozpoczęcie działalności gospodarczej mające na celu dostarczanie osobom bezrobotnym i poszukującym pracy wiedzy z zakresu przedsiębiorczości. Jest to bezpośrednia odpowiedź na drugą najważniejszą barierę osób bezrobotnych jaką jest obecnie strach przed „porażką” nowopowstałej firmy.
- 5) Zadaniem specjalistów zatrudnionych w Powiatowym Urzędzie Pracy będzie ocena profilu planowanego samozatrudnienia względem zapotrzebowania rynku na produkty/usługi. Promowane będą szczególnie projekty najbardziej innowacyjne, rokujące nadzieje na utrzymanie i rozwój firmy.
- 6) W przypadku, gdy zapotrzebowanie na środki służące uruchomieniu działalności gospodarczej okaże się wysokie, Powiatowy Urząd Pracy planuje opracowanie programów rynku pracy finansowanych z rezerwy ministra, dzięki którym możliwe będzie pozyskanie dodatkowych środków finansowych.
- 7) Powiatowy Urząd Pracy w ramach promocji samozatrudnienia planuje utrzymywać stały kontakt z firmami powstałymi dzięki wsparciu publicznemu udzielonemu osobie bezrobotnej, ponieważ sukces tych osób może okazać się inspirujący dla innych bezrobotnych rozważających uruchomienie firmy. W tym miejscu należy wskazać, że przeprowadzone badanie potwierdziło, że nad uruchomieniem działalności gospodarczej zastanawiał się dotychczas co drugi bezrobotny zarejestrowany w PUP. Podtrzymywanie kontaktu z firmami powstałymi dzięki środkom publicznym jest zasadne także z uwagi na fakt, że w miarę rozwoju są to potencjalni pracodawcy bardzo zainteresowani wsparciem PUP przy pozyskiwaniu pracowników, z uwagi na wcześniejsze, pozytywne doświadczenia wynikające z udanej kooperacji.

CEL SZCZEGÓŁOWY nr 7:

Zapewnienie wysokiej efektywności form wsparcia realizowanych przez Powiatowy Urząd Pracy

Program promocji zatrudnienia oraz aktywizacji lokalnego rynku pracy na lata 2016-2020

- 1) Wyniki badania zrealizowanego wśród pracodawców przekonują, że za najbardziej efektywne formy wsparcia uważają oni staże, wyposażenie/doposażenie miejsc pracy, szkolenia, prace interwencyjne oraz dofinansowanie wynagrodzenia za zatrudnienie bezrobotnego. Zasadne jest potwierdzenie tych przypuszczeń dzięki stałemu monitorowaniu form wsparcia i losów ich uczestników po odbyciu danej formy wsparcia. Zadanie to realizować będzie Powiatowy Urząd Pracy, także w formie badań ewaluacyjnych, jeśli uczestnictwo w formie wsparcia wynikać będzie z realizacji programów i projektów systemowych lub konkursowych. Na podstawie wyników badań i analiz będzie można oddzielić formy wsparcia cechujące się dużą efektywnością od form wsparcia relatywnie najmniej efektywnych. Powiatowy Urząd Pracy będzie promował i wcielał w życie szczególnie efektywne formy wsparcia, przesuując środki pieniężne na ich realizację.
- 2) Powiatowy Urząd Pracy będzie starannie dobierał katalog szkoleń dla osób bezrobotnych kierując się zapotrzebowaniem lokalnego rynku pracy, badaniami realizowanymi wśród pracodawców, analizami własnymi oraz opiniami doradców zawodowych zatrudnionych w Urzędzie.
- 3) Realizacja pomiarów efektywności będzie prowadzona w odniesieniu do każdej z form wsparcia realizowanej przez Powiatowy Urząd Pracy. Obecnie prowadzi się badanie efektywności do trzech miesięcy od ukończenia danej formy wsparcia, co w przypadku niektórych form wsparcia (np. szkoleń) uznaje się za okres zbyt krótki, bowiem realizacja danej formy wsparcia może zaopracować także w późniejszym okresie.
- 4) Dobór odpowiedniej formy wsparcia dla osoby borykającej się z brakiem zatrudnienia będzie miało miejsce w ramach sporządzonego - przez Doradcę Klienta i bezrobotnego - Indywidualnego Planu Działania. Analiza predyspozycji klienta urzędu pracy będzie prowadzona z wykorzystaniem dostępnej wiedzy w tym zakresie, własnych praktyk oraz prowadzonych badań.

Źródła finansowania

Zadania zawarte w Programie Promocji Zatrudnienia oraz Aktywizacji Lokalnego Rynku Pracy na lata 2016-2020 będą finansowane z następujących źródeł:

- Fundusz Pracy,
- Rezerwy Ministra Pracy i Polityki Społecznej,
- Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych,
- Środki jednostek samorządu terytorialnego,
- Środki pochodzące z funduszy Unii Europejskiej, w tym Europejskiego Funduszu Społecznego.

Monitoring programu

Biorąc pod uwagę długi horyzont czasowy (lata 2016-2020) program jest dokumentem o stosunkowo dużym poziomie ogólności – związane jest to z dużą dynamiką procesów społecznych i warunkujących je procesów ekonomicznych. Stąd dokumenty planistyczne winny stwarzać możliwość modyfikacji i poprawek. Przedstawiony program jest punktem odniesienia do realizacji szczegółowych zadań w poszczególnych zakresach działania. Zadania te powinny być dostosowane do aktualnej sytuacji panującej na rynku pracy i w miarę potrzeb aktualizowane. W celu realizacji programu wskazane jest zorganizowanie szerokiego forum partnerów, którzy na bieżąco będą analizować sytuację oraz dostosowywać określone zadania do wynikłych potrzeb.

Monitoring programu ma funkcję koordynacyjną. Powiatowy Urząd Pracy w Tarnowskich Górach czuwać będzie nad realizacją wskazanych celów. Należy zaznaczyć, że program nie jest dokumentem martwym, przygotowanym raz i niepodlegającym żadnym zmianom. Wskazane jest, aby jego zapisy konfrontować ze zmieniającą się dynamicznie sytuacją na lokalnym rynku pracy i aktualizować, jeśli zajdzie wyraźna potrzeba. Jest to zadanie Powiatowego Urzędu Pracy w Tarnowskich Górach, a odpowiadać za nie będą bezpośrednio pracownicy poszczególnych komórek organizacyjnych Urzędu. Powiatowy Urząd Pracy w celach kontrolnych przygotowywał będzie sprawozdania z realizacji programu w regularnych odstępach czasu. Sprawozdania będą następnie publikowane na stronie internetowej, aby wszyscy zainteresowani mogli zapoznać się z informacją o stanie realizacji poszczególnych zadań wyszczególnionych w niniejszym programie. Monitoring prowadzony będzie w oparciu o standardy sprawozdawczości wypracowane w Powiatowym Urzędzie Pracy. Dane statystyczne zbierane i opracowywane będą przez pracowników Urzędu merytorycznie przygotowanych do tego zadania.

Stałym elementem monitoringu będą cyklicznie prowadzone analizy lokalnego rynku pracy. Urząd Pracy rokrocznie realizuje badanie pracodawców na potrzeby Monitoringu Zawodów Deficytowych i Nadwyżkowych. Zasadne są również – realizowane w regularnych odstępach czasu – badania lokalnego rynku pracy przeprowadzane wśród pracodawców i osób bezrobotnych. Urząd prowadził będzie także analizy efektywności zatrudnieniowej form wsparcia przeznaczonych dla klientów PUP. Pracownicy Urzędu stosowne opracowania przygotowywali będą samodzielnie lub współpracowali przy ich tworzeniu z podmiotami wyspecjalizowanymi w badaniach społecznych i rynku pracy. Wskazane jest także, aby każdy projekt/program finansowany ze środków zewnętrznych kończony był badaniem ewaluacyjnym potwierdzającym w jakim stopniu założone rezultaty zostały osiągnięte.

Monitoring służyć będzie ocenie zgodności Programu z zawartymi w nim celami oraz ocenie ogólnej sytuacji na lokalnym rynku pracy.

Program promocji zatrudnienia oraz aktywizacji lokalnego rynku pracy na lata 2016-2020

Spis rysunków i tabel

Rysunek 1. Liczba ludności powiatu w ostatnich 10 latach.....	9
Rysunek 2. Prognoza liczby ludności w powiecie	11
Rysunek 3. Ludność w wieku przedprodukcyjnym, produkcyjnym i poprodukcyjnym na przestrzeni ostatnich 10 lat w powiecie tarnogórskim	13
Rysunek 4. Ludność w wieku przedprodukcyjnym, produkcyjnym i poprodukcyjnym w poszczególnych gminach powiatu tarnogórskiego w końcu 2014 roku	14
Rysunek 5. Wskaźnik skolaryzacji netto dla szkół gimnazjalnych i ponadgimnazjalnych w 2014 roku	15
Rysunek 6. Pracujący w powiecie tarnogórskim wg grup sekcji PKD w końcu 2013 roku	17
Rysunek 7. Liczba podmiotów gospodarczych działających w powiecie	19
Rysunek 8. Liczba bezrobotnych w powiecie tarnogórskim na koniec września 2009-2014 roku	22
Rysunek 9. Stopa bezrobocia w powiecie tarnogórskim na koniec III kwartału 2009-2015 roku	23
Rysunek 10. Rozkład wieku bezrobotnych w powiecie tarnogórskim w latach 2010-2015.....	24
Rysunek 11. Rozkład wykształcenia bezrobotnych w powiecie tarnogórskim – od III kwartału 2010 roku do III kwartału 2015 roku.....	25
Rysunek 12. Rozkład stażu pracy bezrobotnych w powiecie tarnogórskim – od III kwartału 2010 roku do III kwartału 2015 roku	26
Rysunek 13. Rozkład czasu pozostawiania bez pracy bezrobotnych w powiecie tarnogórskim od III kwartału 2010 roku do III kwartału 2015 roku.....	27
Rysunek 14. Liczba bezrobotnych ogółem i uprawnionych do zasiłku zarejestrowanych w PUP z terenu powiatu tarnogórskim	28
Tabela 1. Liczba ludności powiatu w ostatnich 10 latach wg wybranych kategorii wiekowych.....	10
Tabela 2. Liczba ludności powiatu w ostatnich 10 latach wg gmin.....	10
Tabela 3. Saldo migracji dla powiatu tarnogórskiego w latach 2009-2014*	11
Tabela 4. Ruch migracyjny w gminach powiatu tarnogórskiego w latach 2009-2014*	12
Tabela 5. Liczba absolwentów najpopularniejszych kierunków kształcenia w 2015 roku	15
Tabela 6. Pracujący w powiecie tarnogórskim w końcu 2013 roku wg grup sekcji PKD w porównaniu do innych lokalizacji.....	18
Tabela 7. Podział podmiotów gospodarczych w powiecie według klas wielkości	20
Tabela 8. Podział podmiotów gospodarczych w powiecie według sekcji PKD	20
Tabela 9. Struktura bezrobocia w podziale na gminy w okresie III kwartał 2012-III kwartał 2015	23
Tabela 10. Bezrobotni w szczególnej sytuacji na rynku pracy w powiecie tarnogórskim za II kwartał 2015 roku	29
Tabela 11. Liczba uczestników aktywnych form przeciwdziałania bezrobociu w powiecie w 2014 roku ...	34

Tabela 12. Analiza SWOT dla lokalnego rynku pracy	36
---	----

Wykaz wykorzystanych źródeł

- 1) Strategia Europa 2020, http://ec.europa.eu/eu2020/pdf/1_PL_ACT_part1_v1.pdf.
- 2) Krajowy Plan Działania na rzecz Zatrudnienia na lata 2015-2017, <http://www.mpips.gov.pl/bip/projekty-aktow-prawnych/projekty-programow-i-inne/rajowegolanuziaanarzeczatrudnienianalata2015-2017/>
- 3) Strategia Rozwoju Kapitału Ludzkiego (SRKL) do 2020 roku, <https://www.mpips.gov.pl/praca/strategie-i-dokumenty-programowe/strategia-rozwoju-kapitalu-ludzkiego-srkl---projekt-z-31072012-r/>
- 4) Strategia Rozwoju Województwa Śląskiego „Śląsk 2020+” http://www.slaskie.pl/strona_n.php?jezyk=pl&grupa=3&dzi=1334141717&id_menu=566
- 5) Regionalny Program Operacyjny dla województwa śląskiego na lata 2014-2020, <https://www.katowice.eu/urzed-miasta/urz%C4%85d-miasta/fundusze-europejskie/fundusze-europejskie-na-lata-2014-2020/regionalny-program-operacyjny-wojew%C3%B3dztwa-%C5%9B%C4%85skiego-na-lata-2014-2020>
- 6) Strategia rozwoju Powiatu Tarnogórskiego do roku 2022, <http://www.powiat.tarnogorski.pl/sites/default/files/Strategia%20Rozwoju%20Powiatu%20Tarnog%C3%B3rskiego%20do%20roku%202022.pdf>
- 7) Strategia rozwiązywania problemów społecznych w powiecie tarnogórskim, <http://www.powiat.tarnogorski.pl/sites/default/files/Strategia%20rozwi%C4%85zywania%20problem%C3%B3w%20spo%C5%82ecznych%20w%20powiecie%20tarnog%C3%B3rskim.pdf>
- 8) Dane statystyczne z Banku Danych Lokalnych GUS, http://stat.gov.pl/bdl/app/strona.html?p_name=indeks
- 9) Dane otrzymane z Powiatowego Urzędu Pracy w Tarnowskich Górach
- 10) Dane statystyczne dostępne na stronie WUP Katowice dotyczące liczby bezrobotnych w układzie gmin oraz wskaźniki: bezrobocie rejestrowane i obciążenie bezrobociem w układzie gmin, <http://wupkatowice.praca.gov.pl/-/889318-liczba-bezrobotnych-w-ukladzie-gmin-oraz-wskazniki-bezrobocie-rejestrowane-i-obciazenie-bezrobociem-w-ukladzie-gmin>
- 11) Dane statystyczne (dotyczące szkolnictwa w powiecie tarnogórskim) pozyskane z Centrum Informatycznego Edukacji
- 12) Ranking zawodów deficytowych i nadwyżkowych w powiecie tarnogórskim w II półroczu 2014 roku
- 13) Wykaz powiatowych jednostek organizacyjnych, służb, inspekcji i straży oraz spółek prawa handlowego, w których powiat posiada udziały lub akcje, <http://www.bip.tarnogorski.pl/?catid=9&parcat=2&t=menu>

Uzasadnienie

Na podstawie art. 12 pkt 9c) ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym (tj. Dz.U. z 2015 r. poz. 1445 z późn. zm.) do właściwości rady powiatu należy uchwalenie powiatowego programu przeciwdziałania bezrobociu oraz aktywizacji lokalnego rynku pracy.

Do zadań samorządu powiatu w zakresie polityki rynku pracy zgodnie z art. 9 ust. 1 pkt. 1 ustawy z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (tj. Dz.U. z 2015 r. poz. 149 z późn. zm.) należy m.in. realizacja opracowanego programu promocji zatrudnienia oraz aktywizacji lokalnego rynku pracy.

Program „Powiatowy program promocji zatrudnienia oraz aktywizacji lokalnego rynku pracy na lata 2014-2015” został uchwalony i stanowił integralną część Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w Powiecie Tarnogórskim na lata 2006-2015 (uchwała Rady Powiatu nr LIII/568/2006 z dnia 29 sierpnia 2006 r.). Stracił swą ważność z dniem 31 grudnia 2015 r.

Podstawą do aktualizacji projektu „Programu promocji zatrudnienia oraz aktywizacji lokalnego rynku pracy na lata 2016-2020” były badania lokalnego rynku pracy przeprowadzone na zlecenie Powiatowego Urzędu Pracy w Tarnowskich Górach przez firmę Biostat.

Projekt Programu został pozytywnie zaopiniowany przez Powiatową Radę Rynku Pracy w Tarnowskich Górach.

Projekt Programu uwzględnia wciąż aktualne zamierzenia zawarte w Strategii rozwoju Powiatu Tarnogórskiego do roku 2022.